

Aquest llibre presenta un recull d'articles redactats durant l'any 2010 per Dídac Sanchez-Costa sobre l'EcoSeny i les EcoXarxes en diverses publicacions, alternatives o corporatives, com Illacrua, Publico, Expansión, Butlletí del Servei Català Internacional o FETS.

A més de tractar diferents anàlisis en cada nou article, reflecteixen també el creixement i els canvis duts a terme a l'EcoXarxa i la seva rèplica en 15 noves EcoXarxes a Catalunya.

El recull d'articles, que ha estat revisat i en alguns casos ampliat el Gener del 2011, permet entendre -tot i trobar-hi algunes repeticions- la història d'aquestes propostes i moviments, alhora que permet obtenir una idea bastant clara de com crear-ne de noves a cada regió.

L'autor està fent també una edició d'un llibre complet que explica amb més detall i de manera ordenada què són, què impliquen i què cal fer per crear una EcoXarxa en una bioregió.

Mes informació a:

www.ecoxarxes.cat

www.ecolonia.cooperativaintegral.cat

www.cooperativaintegral.cat

<http://cooperativa.ecoxarxes.cat>

www.ecoseny.net

www.didaccosta.wordpress.com

didaccosta@gmail.com

Facebook: Xarxa EcoSeny; Dídac S.-Costa

Sobre l'autor:

Dídac S.-Costa es va llicenciar en Sociologia per la UAB l'any 2000, amb un any d'estudis a Londres i un a Xile.

Ha estat 6 anys a Amèrica Llatina en tasques i recerca en ciències socials, ecologia, comunitats i espiritualitat.

Ha ajudat a crear unes 20 xarxes d'intercanvi a Amèrica i Europa, i és un dels creadors i impulsors de l'EcoXarxa Montseny i Barcelona, així com la la Cooperativa Integral Catalana.

Ha col·laborat amb la UOC, la UB i en diversos projectes de la CIC com l'Ecolònia Postcapitalista i Ecoindustrial i Col·lectivitzada de l'Anoia. Organitza seminaris i xerrades per presentar i difondre el concepte de les EcoXarxes i els projectes de la CIC.

Selecció d'articles sobre les EcoXarxes, l'Ecoseny i el diner lliure ciutadà

2010

Dídac Sanchez-Costa i Larraburu

EcoSociòleg

Membre fundador de l'EcoXarxa Montseny i Barcelona
i de la Cooperativa Integral Catalana

L'ordre dels articles es aquesta publicació autogestionada és.

1. L'EcoSeny, diner lliure. Caminant cap a un sistema monetari lliure.

Article aparegut al butlletí del SCI, Servei Català Internacional. Febrer 2010

2. EcoSeny. Construint models d'economia lliure per a una societat més lliure

Article aparegut als *Quaderns d'Illacrua* a la revista *La Directa*. Gener 2010

3. L'EcoSeny i les EcoXarxes. Diner Lliure a Catalunya

Publicat al Diari *Publico* edició Catalunya. Maig 2010. Text íntegre..

4. Una economía hippie, creativa y en color.

Assaig escrit arrel d'unes preguntes del diari *Expansión*. Febrer 2010. Text íntegre.

5. Text per la ponència de la conferència a Menorca.1 octubre 2010.

6. Les monedes socials regionals. Diner lliure per a una societat lliure.

Article per a un llibre col·lectiu de *FETS*. Text íntegre. Setembre 2010

7. Nova web de l'EcoXarxa Montseny. Gener 2011

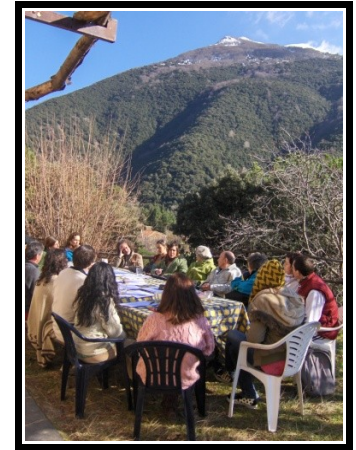
Esperem que en pugueu gaudir i que us pugui ser útil per resoldre dubtes o començar una nova experiència semblant a la vostra regió, poble o barri! Sort!

1. Article aparegut al butlletí del SCI, Servei Català Internacional. Febrer 2010

L'EcoSeny: diner lliure.

Caminant cap a un sistema monetari lliure

El gener del 2009, un grup d'unes 25 persones vàrem iniciar al Montseny una xarxa d'intercanvi amb una moneda lliure local: l'EcoSeny. Des d'aleshores hem celebrat 5 fires, 170 persones s'han inscrit i unes 300 participen com usuàries i amics. Uns 10.000 EcoSenys estan en circulació, i s'han creat diversos nuclis al Montseny i a Granollers; una nova xarxa autònoma a Vic també utilitza l'EcoSeny i un altre grup es planteja actualment estendre o replicar el model a Barcelona.

Com funciona?

L'EcoSeny físic és un bitllet de paper de diferents valors, que té una equivalència –no retornable– amb l'Euro d'un a un. De fet, és tan sols una eina per registrar els intercanvis que es donen en una xarxa de persones, associades per fer-se favors uns als altres, prestar-se eines, coneixements i béns, amb mètodes de reciprocitat indirecta. És a dir, diner en estat pur, que compleix l'essència de la seva raó de ser: medir –com ho fan els centímetres– les diferents activitats productives per poder-les intercanviar de manera àgil i multirecíproca.

La moneda social no vol monetaritzar espais que ja funcionen en àmbits econòmics encara més interessants com la donació, l'intercanvi directe o la plena autosuficiència comunitària o familiar, sinó generar mecanismes de transició entre aquests espais, potser més desitjables, i l'ús majoritari que encara fem avui de l'Euro. Som conscients que ni la moneda social ni l'intercanvi són la utopia final, sinó en tot cas, un camí d'aprenentatge col·lectiu cap a aquesta utopia. Un camí que només es fa en caminar.

Les **fires d'intercanvi** estan obertes a tothom que hi vulgui participar, usuaris o no de la xarxa, amb la única condició de no usar l'Euro. S'admet, lògicament, l'intercanvi directe i la donació.

Tots els usuaris comencem amb 0 EcoSenys físics i virtuals, i en generem a favor en oferir algun bé o servei. Els **visitants** a les fires o els **consumidors** de l'EcoXarxa també poden adquirir EcoSenys comprant-los amb Euros (1 a 1) als espais de canvi de moneda de la xarxa, per tal de poder adquirir algun bé o servei, sense que hagin de ser necessàriament –com a la majoria de xarxes d'intercanvi– *prosumidors*, és a dir, *productors* i *consumidors* alhora.

Aquesta opció, que utilitzen xarxes com **Berkshares** o les **Regio** alemanyes, permet convidar al sistema –amb beneficis múltiples per totes les parts implicades– a persones que simpatitzen amb la proposta ja sigui per que practiquen el consum responsable o bé pels preus i la qualitat ecològica dels productes, però que no volen o no poden participar com a *prosumidors* o usuaris regulars.

Això ha donat peu a la creació de la *Central de Compres Col·lectiva EcoSeny*, una mena de Cooperativa de Consum que treballa alhora amb Euros i EcoSenys. Amb el capital col·lectiu (en Euros) aconseguit entre tots amb aquest canvi de moneda dels *visitants* i *consumidors*, fem grans compres col·lectives de productes bàsics d'alimentació, que es distribueixen amb EcoSenys a tothom qui en tingui, usuari o no de la xarxa, a preus menors que al mercat convencional. Es poden adquirir a les fires i als espais de distribució de la Central, com a la botiga *El Racó Ecològic* de Granollers, que també accepta un 10% d'EcoSenys en la resta dels productes de la botiga.

D'aquesta manera podem accedir a productes d'alimentació ecològics i locals, més barats i amb EcoSenys –molt més fàcils d'aconseguir que l'Euro–, gràcies a un nou model d'organització econòmica de tipus col·lectiu o col·lectivista! I així, a més dels intercanvis interns, l'EcoXarxa es converteix alhora, en una mena d'**aparador de l'economia social i ecològica local** de cara a

tercers, que, en adquirir béns i serveis de l'EcoXarxa, recolzen econòmicament tota la proposta col·lectiva. Quan més maques i anunciades, i més productes interessants hi hagi a les fires i a la xarxa, fruit de treballs individuals i col·lectius, més Euros de visitants i consumidors s'ingressaran col·lectivament, per fer més rica la comunitat local, facilitar l'accés als productes bàsics i ampliar les opcions d'intercanvis interns i l'interès de més persones per la xarxa.

–4–

En el cas dels EcoSenys virtuals, que tot just ara comencem a usar, tot usuari pot endeutar-se fins a un límit de menys 100 EcoSenys, ampliables a mesura que fa intercanvis positius. Els registres virtuals dels intercanvis s'organitzen a través de la nostra web: www.ecoseny.net, que incorpora una nova eina global per facilitar-ho, creada per una xarxa d'intercanvi Sud Àfrica: el **CES**, *Community Exchange Systems, Sistemes Comunitaris d'Intercanvi*. També usem un *butlletí* físic i virtual, una mena de pàgines grogues dels béns i serveis que ofereixen i demanen tots els usuaris inscrits a la xarxa.

Ens organitzem amb *assemblees* bimensuals obertes a tothom, *Grups de Treball*, i una *Coordinació* rotativa de sis mesos (d'entre 3 i 10 persones); llistes de correu, la web, un espai al *Facebook* (com a *Xarxa EcoSeny*), i fem fires d'intercanvi regularment (cada dos o tres mesos) a diferents pobles i ciutats de la regió, en funció dels usuaris o amics que hi visquin i que vulguin impulsar la celebració d'una fira, i en alguns casos, l'inici d'un nou nucli o, com en el cas de Vic, una nova xarxa.

Fins ara n'hem fet dues a La Costa del Montseny, una de molt gran a Granollers, una a Viladrau i una a Vic, recolzant la iniciativa de la *Xarxa Decreixement Osona*. La propera serà el 21 de Març a La Costa del Montseny, per celebrar, al mateix lloc on vam fer la primera fira, el seu primer aniversari!

A la xarxa, a més de l'àmbit econòmic es treballen altres espais com la salut holística, la pedagogia lliure o alternativa, l'ecologia pràctica, etc. És com una escola lliure per a adults –i nens!–, per aprendre a crear, a cooperar i a creure en el nostre veritable potencial, individual i col·lectiu. Coses que no ens van ensenyar a les escoles del capitalisme, i que son, justament, les dificultats més grans que ens trobem a l'hora de tirar endavant projectes col·lectius i col·laboratius tan amplis com aquest.

–5–

L'EcoXarxa també ens ajuda a entendre que la nostra millor aportació a l'economia local i global passa per retrobar la nostra plena realització personal en el col·lectiu, com a creadors/es i mestres que cadascú de nosaltres és, en un o altre àmbit, on ningú altre ho sabia fer millor. La xarxa permet crear i disposar dels espais i mecanismes per retrobar i reconèixer els veritables talents propis, i treballar en allò que més ens agrada fer a cadascú, el que permet –a més de viure més feliços!–, resoldre part de l'economia personal. Aquí, tant la cooperació com la realització personal, al contrari que al neoliberalisme, son sinònims de beneficis econòmics.

Feliçment la nova economia del coneixement i del treball cognitiu, també apunta en aquesta direcció, i per això l'economia solidària comença a retrobar-se (el que ens pot sorprendre o bé donar esperances) amb les noves formulacions de gestió organitzacional a l'empresa tradicional capitalista. Així com amb les formes innovadores de treball col·laboratiu, obert i en massa com el que promou el *Software Lliure*, el *Copyleft*, el *Creative Commons* o la *Wikinomia*, que utilitzem tant els moviments socials transformadors, com IBM o Google.

L'arribada a finals del 2009 de l'Enric Duran –activista conegut pel seu acte de desobediència civil–, com a nou usuari i impulsor de l'EcoXarxa i del diner lliure, així com la celebració el desembre d'un petit seminari d'Economia Ecològica al Montseny amb altres col·lectius que treballen aquests mateixos àmbits a Catalunya, com la Xarxa Eco de Tarragona o Xaingra, entre d'altres, ha donat un nou impuls a la proposta, que ha saltat del nivell regional al nacional.

S'estan creant diversos grups de treball oberts amb projectes i iniciatives per consolidar i ampliar la creació i l'ús del diner lliure a Catalunya, amb aquests o altres formats, i tant si és amb un creixement dels nuclis de la xarxa, com si es tracta d'ajudar nous nuclis o xarxes autònomes.

Volem apropar la proposta, un cop estigui prou consolidada, a les cooperatives de consum, als ateneus, bars i ràdios alternatives, centres socials i cases okupades, comerços ecològics, grups de consum responsable, etc. És a dir, als diferents components de l'economia social que neixen des de l'impuls de la societat civil alterglobalista, avui encara dispersos, però que es comencen a retrobar i a articular amb mecanismes i entitats com la Xarxa d'Economia Solidària Catalana.

Creiem que la moneda social pot ser una eina fonamental per establir o reforçar aquests nexes d'unió entre les diferents entitats i individus que participen de l'economia social i ecològica, com també ho fa el diner industrial i capitalista a l'economia industrial capitalista. A més, gràcies a la nova figura dels *consumidors*, es facilita l'accés a molta més gent, no necessàriament activista, a productes ecològics de productors locals, a preus assequibles. A través d'un nou tipus de xarxa de distribució alimentària –i d'altres béns–, del tot ciutadana i horitzontal, i sota formes d'organització i propietat col·lectivitzada –sense haver d'expropiar ningú!

Hi ha unes assemblees obertes de treball en marxa per impulsar la creació de monedes lliures a Barcelona, i es convida a qui li interessi aquesta construcció a participar-hi! Calen moltes mans, molts caps i molta cooperació per tirar-ho endavant!

Es tracta, en definitiva, de tot un nou espai molt ampli d'experimentació social col·lectiva en un terreny poc explorat encara, on tot està per fer. Convidem a participar activament a tothom qui també entengui que el diner lliure pot ser una eina decisiva, entre d'altres, per a la construcció d'unes economies i societats més ètiques, ecològiques, pròximes, cooperatives i divertides!

Un procés de construcció col·lectiu, amb moltes similituds amb el *software lliure*, que, per poder ser, haurà de ser necessàriament sota la base d'una àmplia intercooperació oberta i descentralitzada. Doncs un sistema monetari és un espai ampli i compartit, una àgora de trobada, interacció i posada en comú dels nostres talents personals i riqueses locals.

Construïm-ne un que ens permeti viure com humans!

Dídac Sánchez-Costa i Larraburu

Febrer 2010

Trobeu a Internet l'edició virtual a:

www.sci-cat.org/varis/Text/Butlleti_SCI/butlletifebrer2010.pdf

2. Article aparegut als **Quaderns d'Illacrua** a la revista **La Directa**. Març 2010

EcoSeny: construint models d'economia lliure per a una societat més lliure

El gener del 2009 un grup d'unes 25 persones va decidir començar una EcoXarxa al Montseny, a partir d'una idea inicial de fer una EcoVila. Es va proposar i acceptar en consens la idea d'usar una moneda social local, l'EcoSeny, amb el sistema de paper moneda, més comú a Sud Amèrica, però oberts a experimentar més endavant amb sistemes del tipus LETS¹.

El febrer ja havíem imprès la moneda, la guia de l'usuari i un primer butlletí de béns i serveis; així com unes primeres eines –rudimentàries– de comunicació virtual: una llista de correu, un blog i un espai al Facebook. Al març fèiem la primera fira i començava així una petita xarxa d'intercanvi local: l'EcoXarxa Montseny.

Un any més tard, la realitat ha superat les nostres expectatives: a més de 6 grans fires a diversos pobles i ciutats de la regió, i d'haver fet activitats de tota mena, l'EcoSeny ha inspirat i impulsat el moviment de les monedes socials a altres zones de Catalunya. Com a Osona, on s'ha replicat el mateix model, però adaptant-lo a la idiosincràsia pròpia del col·lectiu local que l'impulsa, i amb plena autonomia. O la nova EcoXarxa Barcelona, també autònoma però enxarxada, i que utilitza l'Eco com a moneda, en format txecs i virtual.

¹Local Exchange Trading Systems; sistemes locals d'intercanvi. Funcionen amb comptes virtuals i llibretes de txecs on tothom comença amb 0.

Actualment a l'EcoXarxa Montseny som més de 200 usuaris/es i uns 20 impulsors/es decidits a treballar per millorar i consolidar la proposta. Calculem que hi ha uns 1.000 visitants, amics o usuaris regulars no inscrits. Al que cal sumar-li els 100 usuaris d'Osona, els 60 de Barcelona, i els d'altres xarxes semblants com la XarxaEco de Tarragona. Doncs aquest tipus d'iniciatives creix així: en xarxa i a partir d'experiències replicades autònomament.

L'EcoXarxa treballa altres àmbits a més de l'econòmic: l'ecologia, la salut holística, les formes ecumèniques d'espiritualitat, l'art, la música, la pedagogia lliure, cursos i seminaris o espais de trobada regulars en bars, ateneus i centres culturals.

Com funciona l'EcoXarxa

Cada usuari comença amb 0 EcoSenys, i en pot aconseguir aportant algun bé o servei. També se n'obtenen en canviar en qualsevol moment Euros per EcoSenys 1 a 1.

Fem fires cada dos mesos als pobles on hi ha usuaris que les impulsen i ajuden a organitzar-les. I assemblees també bimensuals. Ens organitzem amb *Grups de Treball*, amb un o dos focalitzadors: Gt Web, Gt Moneda, Gt Fires, etc. Actualment, les eines virtuals son fona-mentals en la comunicació.

Des del 2010, utilitzem un software gratuït desenvolupat per una xarxa Sud Africana, el CES², per registrar virtualment els intercanvis. Permet organitzar un sistema de comptes virtuals local del tipus LETS. I alhora, les més de 200 xarxes del món que hi participen poden interactuar entre elles. Això permet que un pugui pagar-se una estada a Costa Rica amb els EcoSenys guanyats al Montseny! Amb el CES també es poden fer transaccions a través dels telèfons mòbils, el que fa que la moneda social s'avanci a l'Euro, no només ètica i ecològicament, sinó també tecnològicament!

En inscriure's al CES, que ja està integrat a la nostra web, tot usuari pot endeutar-se, sense interessos, fins a menys 100 EcoSenys virtuals, abans d'oferir res. Aquest límit s'amplia gradualment fins a menys 1.000, a mida que ofereix serveis i productes. No deixarem d'utilitzar l'EcoSeny en format paper, ja que creiem que és molt útil en moltes ocasions –com a les fires–, però amb el CES podem tenir un registre de tots els intercanvis i dels comptes de cada usuari. Son comptes semblants als d'un banc normal virtual, però amb moneda social i on tothom pot veure els comptes dels altres. Es poden treure i ingressar EcoSenys físics (a les taules de canvi de l'EcoXarxa), així com usar-los virtualment per tota mena d'intercanvis i per a les compres de la **Central de Compres Col·lectiva (CCC)**.

El CES ofereix una comptabilitat automàtica, transparent i exacte de tots els fluxos que hi ha al sistema. També pensem en la possibilitat d'introduir altres eines com els txecs personals, que la proposta a Barcelona té ara com ara com únic suport físic de la moneda.

²Community Exchange System, Sistema Comunitari d'Intercanvi

La Central de Compres Col·lectiva (CCC)

Des d'un primer moment vam pensar de manera difusa que amb part dels ingressos que aconseguíssim col·lectivament en Euros, faríem compres col·lectives de productes d'alimentació bàsics. El primer cop que ho vam fer va ser a la fira de Granollers l'octubre del 2009. Actualment ja té un moviment molt considerable.

El sistema és molt senzill: des d'un inici no volíem deixar fora els visitants i amics que volguessin participar a les fires, sense ser usuaris inscrits i sense haver aportat res per intercanviar. Però alhora no volíem que al recinte de la fira circulessin Euros, com en tota fira d'intercanvis. Per a això vam pensar en permetre el canvi d'Euros a EcoSenys a la taula de la coordinació.

Des de la primera fira, molts visitants no interessats en participar regularment van fer aquest canvi de moneda. En pocs mesos vam veure que disposàvem d'un capital col·lectiu d'uns centenars d'Euros. Vam destinar-los a la compra col·lectiva de productes comuns d'alimentació a través de la nostra associació, com fa tota cooperativa de consum. Però posteriorment aquests productes els repartim en EcoSenys a tothom qui en tingui, tant a les fires com als espais de la Central, que ara només funciona regularment a la botiga *El Racó Ecològic* de Granollers.

Per tant, la CCC s'assembla molt a una cooperativa de consum però és, de fet, una mena de col·lectivització. I en ser-ho, com que no treballem amb comptes individuals sinó amb un compte col·lectiu, podem baixar els preus del

que ens ha costat comprar-ho en Euros, socialitzant entre tots la rebaixa de preus. Si un quilo d'arròs integral, p.ex., ens costa 2,80 €, a la CCC el podem distribuir per 2,5 EcoSenys. És a dir, no només amb moneda social sinó també a preus més reduïts.

Això no descapitalitza la proposta, sinó que al contrari, fa que molta més gent s'interessi en participar, en poder trobar –a diferència de moltes altres xarxes al món– productes necessaris per al dia a dia, més barats, i amb una moneda que un pot aconseguir fent poesies o ajudant en un hort. Aquest és un gran reclam, que no només impulsa la participació dels usuaris, sinó que també fa que els visitants i consumidors estiguin interessats en canviar més Euros per EcoSenys en trobar a un preu més barat els productes ecològics.

Quan un client que no coneix l'EcoXarxa entra a la botiga *El Racó Ecològic*, i veu com el kg d'arròs integral val 3 Euros en la compra normal o 2 EcoSenys a la CCC, la pregunta és automàtica: què ha de fer per poder comprar amb EcoSenys?: O bé inscriure's a la xarxa, o bé canviar Euros a EcoSenys com a *consumidor* de l'EcoXarxa.

Aquest és un dels punts més interessants de tot plegat: a partir d'una economia basada en la col·laboració i la solidaritat, hem aconseguit generar un estructura col·lectiva capaç de fer més eficient i barat l'accés als productes ecològics de consum bàsic –sense haver d'explotar ningú per aconseguir preus més baixos. Només calia construir un circuit de distribució ecològic, solidari i local.

Per moltes persones que havien acumulat moneda social, aquesta és una manera excel·lent de gastar els EcoSenys. Amb l'Euro tenim moltes coses a comprar però poca moneda per gastar. A les xarxes acostuma a passar al contrari: tenim més moneda a disposició, i menys ofertes en què gastar-la. Per això cal crear mecanismes com la CCC, que fa que molts usuaris vegin que oferint coses a la xarxa poden aconseguir béns que haurien de comprar d'una o altra manera.

La CCC facilita alguns intercanvis amb un espai que fa com de supermercat de l'EcoXarxa. Als preus reduïts per la col·lectivització de les compres es suma el fet que alguns productes elaborats els han fet els usuaris o prosumidors de l'EcoXarxa, que han estat pagats amb els EcoSenys ingressats per la CCC. Per tant, la CCC estimula l'ús de la moneda, i ajuda a tancar el cicle monetari regional. Als productors també els demanem que acceptin un mínim de 10% en EcoSenys, i prioritzem la compra als que admeten percentatges més elevats.

Aquesta ha estat la innovació més destacada, creiem, del nostre model, i eleva la proposta a un nou grau d'organització comercial i econòmica ciutadana.

Una EcoVila de l'EcoXarxa

Així com EcoVila és un terme genèric que fa referència als espais d'habitatge i treball ecològics, per EcoXarxa entenem també d'una manera genèrica un tipus d'organització ciutadana o un entorn econòmic i social de tipus ecològic i solidari, que vincula diferents actors a través d'una moneda local. Hem entès també que una EcoXarxa sense una EcoVila o una EcoVila sense una EcoXarxa caminen coixes.

L'EcoXarxa te dificultats en trobar els productes que requereix, amb els mètodes monetaris i comercials que utilitza. L'EcoVila no troba els mecanismes de distribució comercial i de finançament coherents amb la seva proposta. Les dues juntes, en canvi, conformen un model complet d'economia ecològica, i un circuit tancat de producció i distribució agroalimentària local.

Per aquest motiu volem construir actualment una EcoVila de l'EcoXarxa (o bé una cooperativa de treball en una “fàbrica verda”), des d'on es pugui impulsar la proposta de manera integral i sistèmica. Qualsevol aportació en aquest procés es benvinguda!

Una Xarxa d'Intercanvis 2.0

Hem fet alguns salts emergents en el que fins ara enteníem per una xarxa d'intercanvis local, creant una mena de xarxa 2.0. La clau per a això crec que ha estat admetre que estem en temps de **transició** –en el millor dels casos– des de societats basades únicament en l'Euro cap a móns utòpics sense diner ni reciprocitat.

La utopia està encara molt lluny, i per caminar-hi cal crear mecanismes de transició. Si treballem amb models purs no avançarem, no aprendrem, no generarem canvis en el marc del que avui és la realitat. En canvi, models oberts que poden interactuar amb l'Euro i resolen de manera més efectiva les economies familiars, fan uns passos més enllà i permeten fer aquests aprenentatges previs, que son imprescindibles per caminar cap a hipotètiques societats sense registres monetaris. Sense aquest aprenentatge la utopia seguirà sempre lluny.

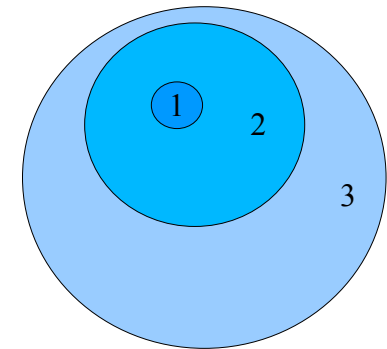
Creiem que cal treballar, com en el principi permacultural de les *transition towns*, de manera gradual i amb models de transició. I creiem que la major virtut de la moneda social és ser una eina per complementar l'Euro en aquest procés, a més d'un camí d'aprenentatge, més que una finalitat en ella mateixa. El nostre objectiu principal no és tornar als intercanvis, com volen moltes xarxes, sinó crear mecanismes d'economia alternativa eficients que ens permetin sortir gradualment de la dependència completa d'estructures capitalistes i eco-il·lògiques, ja que aquestes estan entossudides a no canviar, tot i el col·lapse actual. L'objectiu central és resoldre amb una economia més humana i eco-lògica les nostres necessitats familiars, d'una manera integral.

Per tot això, des d'un inici hem pensat en complementar els **intercanvis interns** a la regió amb **cooperatives de treball** per a la producció i venda de productes més enllà d'aquesta, amb Euros, i en criteris de sostenibilitat i comerç just. Això anava a començar amb un projecte de cooperativa de treball, i s'ha vinculat més tard amb els projectes productius de la Cooperativa Integral Catalana .

La idea com a concepte general és treballar alhora en 3 espais o cercles concèntrics: un de **donació** o *no eco-nomia* al nucli, als espais més pròxims i de confiança: EcoVila, amics, veïns i usuaris més propers. Un segon d'**intercanvis solidaris** directes o amb moneda social a la bioregió. I un tercer de **venda** en comerç just i en diner cap enfora, al cercle extern. Un model assimilable al de les *zones* en permacultura.

Com que tenim el nucli clar, no tenim por de perdre el centre de la proposta en treballar amb euros. No és l'economia oficial la que ens integra o ens emmarca a nosaltres al seu sistema, sinó al contrari: som nosaltres els qui integrem l'Euro a la perifèria del nostre sistema. I això és molt rellevant.

3 cercles econòmics concèntrics

1. Donació

No hi ha registre, ni reciprocitat obligada.
Hi ha molta confiança, solidaritat i proximitat.
Espai nuclear, però minoritari.

2. Intercanvi directe i amb moneda social

Hi ha registre i reciprocitat, però en un entorn solidari i cooperatiu.
Més confiança i proximitat. Sistema central de transició.

3. Venda amb Euros

Hi ha registre, reciprocitat, i euros, però en formes ecològiques i solidaries (comerç just, producció ecològica, cooperativisme).
Menys confiança i proximitat.
Sistema perifèric.

-No es un model fixe, sinó variable en funció de la capacitat d'organització econòmica ciutadana i de proximitat de cada regió.-

Més que passar hores debatent sobre quin espai es més interessant, cal produir productes i models econòmics que serveixin als tres. I transitar gradualment, en funció de la capacitat d'organització de cada EcoXarxa o comunitat, des de la dependència de les esferes més llunyanes i capitalistes, cap als dos primers cercles més humans i propers. Però per fer-los créixer, cal crear els espais i els mecanismes intermediaris o de transició.

També ha estat fonamental un altre salt emergent que hem fet, d'una xarxa d'intercanvis local a una moneda social **regional**. Hem entès que, tot i abraçar el bioregionalisme i la relocalització de l'economia, les economies de barri únicament, sinó s'entrellacen entre elles d'alguna manera, no podran construir un model econòmic alternatiu. Cal trobar els punts d'equilibri entre l'autonomia local i les col·laboracions més amples; un repte difícil perquè és del tot nou!

Perspectives

Personalment, considero que el més urgent ara és fer conèixer i apropar aquestes eines a les desenes de milers de persones que ja pensem així a Catalunya i Europa. I crear, conjuntament, noves eines que ajudin a construir economies locals, ètiques i ecològiques. Afavorint i unint col·lectius ja alternatius i alterglobalistes com botigues ecològiques i de comerç just, cooperatives de consum i de treball, centres socials, ateneus, administracions locals de barri compromeses, xarxes ja existents, etc.

Crec que aquest camí pot ser més fàcil que provar de convèncer un per un totes les persones que tenen un pensament “normal” o més convencional. Crec fermament en el principi de la *ressonància morfogènica*, o la teoria del *centèsim mico* o del *milionèsim cercle*: quan una proposta és positiva per a l'evolució d'una espècie, i és implementada per una massa crítica prou àmplia, els aprenentatges rebuts passen automàticament a la resta.

I per a això l'establiment de models simples, eficaços i replicables és fonamental; i des del meu punt de vista, és el focus que hem de tenir els emprenedors socials i els idealistes quan volem contribuir a fer canvis positius al món. Un món millor no es podrà construir, des d'un enfoc ecològic, amb canvis d'escala global –el que ens obliga a pensar en dinàmiques de tipus industrial i representatiu–, sinó en la rèplica arreu d'experiències i padrons locals ben adaptats ecològicament i eficients econòmicament.

Cal treballar entre tots per elaborar propostes prou consolidades com perquè es puguin plantejar com a models alternatius, oberts no només als “activistes”, però construïts per activistes. Quan siguin plenament operatius és quan caldrà fer el convit a la resta de persones que ara mateix no són properes a l'economia social i ecològica.

És interessant observar que el desenvolupament de les monedes socials és molt semblant al del **programari lliure**: una comunitat o individu genera una nova proposta, que si és eficient i vàlida es converteix en una nova aplicació, que pot ser lliurement “descarregada” segons la voluntat, inquietuds i necessitats de cada comunitat. Propostes nostres com la CCC; el CES de Sud-Àfrica, els sistemes LETS, el model de les Ithaca Hours o el concepte global d'EcoXarxa, són, davant la falta d'economistes, estudis o referents teòrics en aquests camps, les fonts per a caminar en aquests terrenys.

Molts grups ens han demanat ajuda per a arrancar propostes semblants a les seves regions. Per a això fem tallers i seminaris a diferents indrets –a l'espera de poder-ho fer en un espai propi. També estem creant materials didàctics i millors eines web per a ajudar a difondre la proposta. Però en aquest moment el focus és consolidar la nostra xarxa, i quan disposem d'un model sòlid i eficient, fer arribar la idea a molta més gent i difondre-la per a la seva reaplicació, de manera descentralitzada i autònoma, però mantenint vincles en xarxa.

Perquè un sistema monetari ha de ser un espai ampli i col·laboratiu; una àgora de trobada, intercanvis i debat on parlar, des de la diferència i les distàncies, un mateix llenguatge. Està a les nostres mans poder crear un espai econòmic que ens permeti viure com humans!

Amb l'EcoSeny provem de pintar l'economia amb colors perquè creïem que era massa grisa. Provem de crear-ne una de més humana, perquè ho preferim a perdre part de la nostra humanitat per encabir-nos a l'economia avui hegemònica, en règims de llibertat pautada.

Volem recuperar l'esperit dels anys 60 per treballar allò que es va deixar de fer aleshores, per dedicar-se a altres inquietuds més elevades que fer negocis. Una actitud molt noble quan *economia* fins ara era sinònim tan sols d'aprendre a fer-se ric i ser un comerciant. Però això ha deixat l'espai lliure per a la dreta econòmica, política i cultural, que ens ha dut a un món de capitalisme radical i eco-il·lògic i on impera el caos social i ambiental.

Un mon on, ara per ara, cal pensar dues vegades si és bo o no convidar-hi els nostres fills... En aquest moment és quan cal recuperar l'enteniment sencer del que significa eco-nomia (l'administració, *nomos*, de la nostra llar, *oikos*, eco, casa) i de tornar-la a vincular amb l'ecologia (l'enteniment, *logos*, de com funciona aquesta mateixa casa).

També és imperatiu desemmascarar i entendre plenament el diner, la partícula fonamental, i alhora profundament desconeguda, de les nostres societats. Possiblement la millor eina d'opressió mai inventada –junt amb el Vaticà. I com que això no pot sortir de les escoles de comerç (gairebé sectes neolliberals de rentat de cervell), ho hem hagut de fer nosaltres, activistes, idealistes, treballadors, ciutadans, algun sociòleg i antropòleg... i moltes dones! Doncs ara, després d'introduir la dona a un mercat masculí, cal feminitzar l'economia per tal d'acomplir plenament la lluita feminista. I no és cap casualitat, sinó un símptoma clar de que caminem en aquest sentit, el fet que trobem una gran majoria de dones en moltes de les noves iniciatives de l'economia social, des de Bangladesh a Xile, passant pel Montseny, on 4 dones i el qui escriu vàrem ser-ne els primers impulsors!

Avui podem imaginar un nou diner i una nova economia. Si 25 veïns del Montseny podem començar amb 15 Euros d'inversió inicial un nou sistema econòmic, un eco-sistema, tot està al nostre abast! Especialment quan els vells models econòmics estan en l'actual situació de col·lapse sistèmic.

Les formes monetàries lliures, juntament amb les formes lliures i obertes de distribució cultural, d'eines, coneixements i software lliure; les energies lliures, la pedagogia lliure i potser fins i tot també l'amor lliure, semblen ser els camins necessaris cap a societats més lliures.

Dídac Sánchez-Costa i Larraburu
Març 2010

3. *Publicat al Diari Publico edició Catalunya. 10 de Maig 2010. Text íntegre.*

El diner lliure a Catalunya

Context

(repetit amb anteriors articles)

El gener del 2009 unes 25 persones van iniciar al Montseny una xarxa d'intercanvi amb una moneda social, l'EcoSeny. El març es feia una primera fira a un petit poble de la regió i naixia l'EcoXarxa Montseny. Ara ja som 200 usuaris inscrits i molts més amics i visitants, i la proposta ha inspirat altres iniciatives semblants a Tarragona, Osona, Barcelona o Vilanova; xarxes autònomes amb diferents models de monedes, però amb un treball conjunt i enxarxat.

Totes usem el CES³, un software gratuït desenvolupat a Sud Àfrica, que està integrat a la nostra web (www.ecoseny.net), i que permet registrar els intercanvis virtualment. Serveix internament a cada xarxa i també per fer intercanvis entre les que vulguin mantenir relacions, com les 5 catalanes que ja gairebé sumem 1.000 usuaris inscrits. Tothom comença amb 0 EcoSenys i en guanya, en format físic o virtual, en oferir algun bé o servei. Tots podem veure els comptes de tots; la meitat dels usuaris tenen comptes en negatiu (que no és cap problema ni té terminis de devolució, ni interessos), i l'altra en positiu, sumant 0 en total. Tot usuari pot començar endeutant-se fins a -100, ampliant-se el límit fins a -1.000 a mida que fa intercanvis.

Els *visitants* a les Fires, que no han portat res per intercanviar ni volen inscriure's a la xarxa, i els *consumidors* de l'EcoXarxa poden canviar Euros per EcoSenys 1 a 1. Això permet, que, a diferència dels *prosumidors* (els que consumeixen i produeixen alhora, com en tota xarxa d'intercanvis), aportin euros a l'economia col·lectiva.

Amb aquests euros fem compres conjuntes de productes ecològics i bàsics d'alimentació en comerç just. Com fa tota cooperativa de consum, però amb un diner col·lectiu i distribuïnt-ho després amb EcoSenys a tothom qui en tingui, sigui o no usuari. Per tant a més d'una nova moneda local, hem creat un nou model de distribució agroalimentària local de tipus col·lectiu, gràcies a la introducció d'una nova moneda complementària. En diem la Central de Compres Col·lectiva (CCC).

A les Fires d'Intercanvi bimensuals la CCC està present en una gran taula amb productes com sucre, arròs, farines, cafè, productes frescos, etc. A això se suma la resta d'ofertes dels *prosumidors*. La Fira és, de fet, un aparador de l'economia social i ecològica local d'aquesta nova organització col·lectiva.

També es poden trobar tota la setmana els productes de la CCC a un comerç ecològic local de Granollers, *El Racó Ecològic*, que a més d'admetre un 10% dels seus productes en EcoSenys, te un espai per a la distribució dels productes de la Central. Els seus clients poden veure com un kg de sucre integral val 3 Euros en la venda normal i 2 EcoSenys a la CCC. La pregunta és immediata: com ho pot fer per comprar amb EcoSenys?: o bé canviar 1 a 1, o bé inscriure's a l'EcoXarxa. Al *Racó* li van molt bé les coses, perquè te la tenda plena, apareix als mitjans, molts usuaris de la CCC fan altres compres en Euros, adquireix productes i serveis en EcoSenys, i aconsegueix millor encara la funció d'un comerç ecològic i de proximitat.

A més de les compres a productors agroecològics en Euros –amb un percentatge del 10 al 50% d'EcoSenys–, la CCC fa compres 100% amb EcoSenys de produccions fetes pels *prosumidors* de la xarxa, per revendre des de la CCC. Volem crear cooperatives de treball, i fer una EcoVila productiva de l'EcoXarxa per completar el model. Qualsevol ajuda o aportació es benvinguda! Creiem que una EcoXarxa sense una EcoVila camina coixa, i també a l'inrevés.

Perquè hem creat una nova moneda alternativa?

Un dels dubtes més freqüents entre els col·lectius que podrien crear monedes socials és si no s'estaria tornant a fer el mateix. La resposta és no, i l'explicació és senzilla: la moneda social és molt diferent al diner que coneixem: **no té interessos, s'emet localment, i se'n crea en cada nova transacció**. Per tant no és escassa, no serveix de res acumular-ne i no te cap sentit prestar-ne a canvi de més EcoSenys.

Pensar que la moneda social pot derivar en una moneda com l'Euro és com pensar que l'agroecologia pot derivar en una empresa com *Monsanto*, o el programari lliure en un *Microsoft*. És impossible ja que tenen una naturalesa molt diferent i parteixen de pressupòsits oposats; l'únic que tenen en comú és que treballen en els mateixos terrenys: l'agricultura, la informàtica o el diner; però des d'abordatges irreconciliables.

A més, és una eina necessària per a un procés de transició del món en què vivim avui cap a hipotètiques societats utòpiques on no hi hagi cap mena de registre monetari. Tant a nivell monetari com a nivell psicosocial. Aquesta utopia, si és que algun dia és possible, està encara molt lluny del món on vivim ara, completament monetaritzat amb una moneda industrial, l'euro, que genera comportaments també industrials, poc ètics i cooperatius. Si volem avançar cap a aquests mons més utòpics, cal crear models de transició. La moneda social no és la utopia, sinó el camí cap a la utopia; un camí necessari i previ d'aprenentatge. A l'EcoXarxa la *cooperació*, per exemple, no és una actitud puntual, sinó el dia a dia i l'estructura bàsica del sistema. I tots veiem d'una manera pràctica i concreta que cooperar i organitzar-se és sinònim d'enriquiment col·lectiu i individual.

Per últim, el propòsit de les monedes socials no és monetaritzar espais que ocupen la donació o l'intercanvi directe, sinó complementar els espais que ara ocupa únicament l'Euro.

Perquè cal repensar el diner?

El diner és la partícula fonamental en què es basen les nostres societats, i alhora és una de les coses més desconegudes per tots, també pels economistes en el sentit del que és a un nivell filosòfic, com s'organitza i de quines altres maneres podria ser. Excepte per a Silvio Gessel, de qui Keynes digué que la humanitat n'aprendria més que de Marx, però que és un desconegut a les escoles d'economia; o el català Agustí Chalaux, encara més desconegut, fora dels cercles d'economia social catalans. I més darrerament Bernard Lietaer i Margrit Kennedy.

Les EcoXarxes permeten entendre d'una manera simple, pacífica i casolana, que el diner pot ser àmpliament redefinit. I així, **des de la simplicitat, l'ecologia i la relocalització econòmica, es desemmascara un dels enganys del gran misteri del diner: tothom, amb uns mínims acords comuns, pot emetre moneda** des de comunitats locals organitzades: *diner lliure*, com ja el va anomenar Gessel.

Igual que el *software lliure* en relació a Microsoft; l'*educació lliure* en relació al Ministeri d'Educació o el *Copyleft* i el *Creative Commons* en relació al *Copyright* i la *SGAE*, tothom pot educar; tothom pot crear i redistribuir software, música i cultura; tothom pot regular la seva economia local. No només grups centralitzats, siguin corporacions o estats. La tecnologia i els temps que corren ens hi porten d'una manera inevitable –tot i que es prova, per tots els mitjans, de posar portes al camp.

Perquè cal crear economies locals?

L'euro treballa a una escala industrial, i passa per alt riqueses que només apareixen a una escala econòmica humana. Per això, en introduir més massa monetària a la comunitat a través de la creació d'una moneda complementària, no hi ha risc d'inflació. Senzillament es reconeixen monetàriament moltes riqueses que passaven desapercebudes a l'escala industrial de l'Euro.

L'EcoXarxa genera impactes positius a la regió en molts nivells diferents: una major proximitat entre els veïns, trobades, festes, intercanvis de teràpies holístiques, treball en horts, bioconstrucció; redescoberta de talents i riqueses locals, recuperació dels teixits socials, formes de pedagogia alternativa i d'autoajuda o noves oportunitats laborals cooperatives.

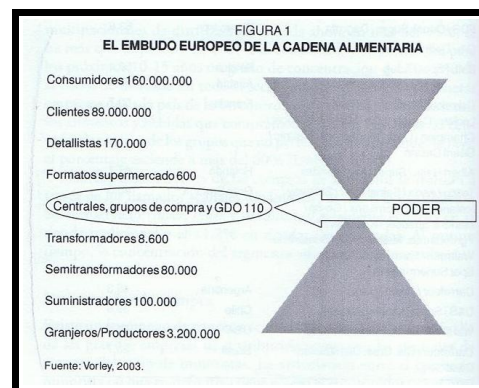
(Apartat no publicat per manca d'espai)

Perquè cal crear un sistema de distribució alimentari alternatiu?

L'any 2009, a més de la crisi sistèmica, ens va oferir unes altres xifres que també obliguen a repensar la globalitat del sistema. Va ser un any de rècords contradictoris: rècord de **fam global**, que va passar dels 800 milions estructurals d'homes, dones, nens i nenes que passen fam al món, als 1.200 milions –un creixement del 50%; rècord de **producció d'aliments** a la Terra; i rècord de **beneficis** de les grans corporacions que subministren l'alimentació al 80% de la humanitat: *Wal Mart*, *Carrefour*, *Auchan*, *Tesco*, *Mercadona*, etc, així com de les companyies agroquímiques i de l'agroindústria, com *Monsanto* o *Pioneer*.

Aquestes dades mostren que vivim en un model econòmic irracional, de tipus patològic i psicopàtic, amb graus inadmissibles d'ineficiència sistèmica, que ens ha de fer pensar en l'estructura global del sistema. Com diu un alt funcionari de l'ONU al documental *We feed the world*: “quan el sistema agroalimentari global pot alimentar 12 mil milions de persones, i en som 7 mil, aquests nens no estan morint de fam; estan sent assassinats”. ¿Com podem permetre que unes empreses amb estructures psicopàtiques (el documental canadenc *The Corporation* ho deixa ben clar) governin el planeta?

Aquestes empreses controlen entre el 70 i el 95% de la distribució alimentària a tots i cadascun dels països del món, amb estructures fortament oligopòliques i oligopsòniques alhora (com descriu molt bé el llibre *Supermercats no gràcies*, coordinat per Esther Vivas i Xavier Montagut). Centenars de milions d'agricultors vénen els seus productes a una desena de grans corporacions, que els distribueixen a milers de milions de consumidors arreu del món, en un model que te forma de rellotge de sorra (Vorley, 2003)⁴.

Font: *Supermercats, no gràcies*. Esther Vivas et al

Això condueix a una perillosíssima pèrdua de sobirania alimentària per part de ciutadans, governs i nacions senceres; a la destrucció de la pagesia, de la saviesa, dels usos tradicionals, de la biodiversitat i les llavors locals. Així com a l'èxode rural de milions de pagesos que deixen un camp despoblat per a les grans empreses agroalimentàries i es desplacen com a *infraclasse funcional* als països del nord. Es deixa a mans d'aquestes empreses –que ja han mostrat el 2009 no tenir gaires miraments amb les deficiències del sistema agroalimentari global–, un immens poder que arriba fins al control poblacional, ja que es tracta d'aliments, no d'automòbils o televisors.

El més sorprenent és que els nostres governs no només no fan res per evitar aquesta situació, sinó que (com relatava el gran activista Josep Pàmies en aquest mateix espai el 3 de maig en relació als transgènics) semblen tenir molt més en compte aquestes poderoses corporacions que als seus propis ciutadans, indefensos davant el poder de l'agroindústria i les grans cadenes de distribució alimentària (GDA), grans organitzacions d'*integració vertical* o *cooperació capitalista*.

Donat que els poders públics es mostren bé ineptes, bé ineficients o bé part del problema, el que els desqualifica com a representants públics, la resposta ja no passa per demanar canvis des d'aquell àmbit, sinó per la creació de noves estructures ciutadanes. Com les més de 100 cooperatives de consum creades en 5 anys a Catalunya o les 4 o 5 EcoXarxes l'últim any i mig. Es tracta, per tant, més que una reacció a l'actual crisi, d'una resposta ciutadana davant d'aquestes injustícies, irracionalitats o comportaments eco-il·lògics, com ho fou el cooperativisme el segle XIX.

Aquestes problemàtiques no es deuen a l'estructura d'una o altra empresa, sinó que és una patologia intrínseca i congènita al sistema. Cal, per tant, que el qüestionament sigui d'arrel, profund. Per això la nostra és una proposta radical, en el sentit etimològic del terme, que va a l'arrel del problema, provant de generar noves estructures i possibilitats; un sistema fet per activistes, però no només per a activistes.

Dídac Sánchez-Costa i Larraburu

10 de Maig del 2010

⁴ Vegeu també el llibre del mateix autor: *Xarxes alternatives de distribució agroecològica*.

4. Assaig escrit arrel d'unes preguntes del diari *Expansión*.

(publicat només dues frases). Febrer 2010. Text íntegre.

Una economía hippie, creativa y en color

Estamos pintando con colores la economía. Creíamos que era demasiado gris, y que empobrecía las riquezas reales que hay en cada uno de nosotros y en nuestra región. Nos preguntamos qué es el dinero y que es la economía, y preferimos ser más fieles a cómo deberían ser las cosas que a como son hoy las cosas.

Estamos de hecho retomando lo que lo *hippies* dejaron a medio hacer (bien, cada uno en la red lo ve a su modo, yo lo veo así). Ellos, ya vislumbraron estas formas de hacer las cosas y crearon muchas experiencias muy válidas e interesantes, pero dejaron a un lado la economía, para dedicarse a otras ocupaciones más creativas, libres y elevadas, como el arte, la música, la espiritualidad y la vida simple.

La economía, el dinero y el comercio parecían cuestiones secundarias por las actitudes gananciosas y de dudosa moralidad que parecía estar asociados a ellas. Y efectivamente, cuando economía es en pocas palabras como hacerse rico uno mismo –y si se puede, y eso no merma en el lucro propio, al resto–, efectivamente es una esfera de creación menos elevada que la artística o la musical, donde entran valores y aspiraciones bastante más nobles y generosas.

Sin embargo eso hizo que en lugar de tratar de arreglar el mundo construyendo nuevas estructuras que sí respondieran a sus formas de entender el mundo, se apartaran, dejando cancha libre a la derecha cultural y política durante décadas, para que pudieran imponer lo que hoy tenemos: un sistema ineficiente ecológica, laboral, socialmente, y como vemos actualmente también económicamente; además de indefendible moralmente desde el primer día.

Eso explica, mucho más que la pérdida de la ideología o de valores, que esos jóvenes de pelos largos se encuentren hoy, muchas veces también con pelos largos, en firmas de grandes corporaciones. Llegados a una cierta edad, tanto entonces como ahora, lo que se pierden no son los ideales, sino que sencillamente uno debe conseguir, sobretudo al tener hijos, una cierta estabilidad económica. Y si no se han construido herramientas para eso desde estas formas de entender la vida y el mundo, pues hay que adaptarse, sencillamente, a las estructuras y métodos que la derecha económica, aun hoy hegemónica a pesar del colapso de su programa y de estar completamente desacreditada teórica e históricamente tras la presente crisis global, ha dispuesto como lugares de trabajo y sistemas monetarios o comercio global.

Basándose en paradigmas como la voracidad por una ganancia ilimitada, la falta de miramientos éticos, el apoyo a golpes de estado (como hizo España en 2002 en Venezuela) contra presidentes que, como en el caso de Chávez, aunque hayan ganado 8 elecciones democráticas y estén profundizando en la democracia directa, participativa y económica, sean demonizados por no doblegarse a las lógicas imperiales del FMI, motor de avance y guerrilla de vanguardia de los países de la OCDE y sus corporaciones.

Cuando todas las cuestiones económicas han sido delegadas a otros colectivos e ideologías, como por ejemplo a la *Escuela de Chicago* en el caso de la economía, no es de extrañar que no se hayan construido mecanismos eficientes para asegurar una cierta comodidad y bienestar económico desde estos mismos posicionamientos éticos y ecológicos. Y por tanto, lo único que queda es renunciar a ellos y con el fin de mantener una familia y asegurarse una cierta estabilidad financiera, acoplarse a las estructuras económicas existentes.

Esto no es una crítica a esas generaciones, por haber dejado de lado los libros de contabilidad para coger únicamente la guitarra, ya que eso puede ser visto como un primer despertar. Como dijo Lennon: *los años 60 no nos dieron las respuestas, sino las posibilidades y la responsabilidad*.

Pero ese desentendimiento por parte de los sectores sociales más comprometidos con lo humano, con la Tierra, con las relaciones humanas, con la consciencia, la enseñanza y el arte, dejó que otros tipos mucho menos sensibles pusieran las normas sobre cómo vivir, trabajar y comer en el planeta. Y al no ser gente ecológica y con inquietudes sociales, nos han dejado y nos dicen que vivamos en un mundo eco-ilógico y con dinámicas antisociales en todas las áreas. Desconociendo y compitiendo con el vecino para lograr conseguir algunos de esos escasos euros.

Todo esto explica el actual estado de colapso planetario social y ecológico. Si el espíritu de los años 60, tan ridiculizado durante las siguientes décadas de fervor neoliberal se hubiera traducido en organizaciones económicas sociales y políticas, más allá de unas pocas ecoaldeas y de algunos partidos verdes más o menos eficientes, no nos encontraríamos a pocas décadas de un previsible colapso planetario y un estallido social global por injusticias enquistadas que crecen año a año.

No nos encontraríamos tampoco, probablemente ante situaciones tan absurdas y a la vez admitidas como el hecho de que en el año que acabamos de dejar, 2009, haya sido a la vez un año récord en el aumento de personas que pasan hambre en el mundo, con un espectacular crecimiento del 50%, de 800 a 1.200 millones de personas, y a la vez el de mayores beneficios entre las compañías agroindustriales y agroalimentarias que proveen el 80% de esa alimentación en todo el globo.

¿En que planeta estamos viviendo? ¿Cómo permitimos que una serie de psicópatas, u organizaciones o lógicas de carácter psicopático gobiernen el planeta? ¿Desde dónde puede la ciudadanía elaborar respuestas ante tales abusos?

El reciente escándalo de la OMC, que mostró con su excesiva alarma injustificada ante la Gripe A estar al servicio de los departamentos de marketing de las grandes farmacéuticas; la sumisión de gobiernos ante las exigencias de *Microsoft*, *Monsanto*, *Sony* o *Warner Bros*, verdaderas monarquías corporativas que gobiernan a nuestros gobiernos, hacen pensar que la protesta y las exigencias a los gobiernos tiene un alcance muy limitado, pues probablemente forman parte indisoluble del problema.

De nada sirve la protesta; la ciudadanía tiene poco espacio más para elaborar respuestas si no es mediante la creación de nuevas propuestas a nivel local y bioregional como la que estamos construyendo, o las que construyen muchos compañeros franceses, pro ejemplo, donde los movimientos neo rurales de tipo **eco libertario** están cobrando mucha fuerza. Así como en la ciudad, nuevos movimientos y propuestas como el auge de las cooperativas de consumo –ya hay más de 100 en Catalunya–, que en lugar de unirse en la protesta, se unen en la construcción de nuevas alternativas. O las AMAP, más recientes en Cataluña: las asociaciones para el mantenimiento de la agricultura campesina (*pagesa* o *paysanne*).

Nuevas tecnologías sociales que se desarrollan de un modo muy parecido al **software libre**: una determinada comunidad o individuo genera una nueva propuesta, que si es eficiente y válida se convierte en una nueva aplicación, que puede ser libremente descargado según la voluntad de cada usuario, o en este caso comunidad. Propuestas nuestras como la **Central de Compras**, propuestas de una red de Sudáfrica como el **CES**, la gran herramienta con la que siempre había soñado todo impulsor de redes de intercambio, las libretas **SEL** francesas donde se registran los intercambios, el **Tlaloc** Mejicano o las **Ithaca Hours**, son, ante la falta de economistas, estudios y referentes teóricos en estos campos, las fuentes para caminar en estos terrenos.

Ahora que está cayendo a pedazos el muro neoliberal, como una represa llena de fugas incontrolables que afectan ya a toda la estructura y ante las cuales de nada sirven unos pocos apaños –y menos aún seguir igual–, encontramos más espacios y mucha más gente dispuesta a hacer ensayos con formas de dinero libre o comunitario, movimientos cooperativistas, etc. En años de bonanza económica, hablar de lo mismo que estamos construyendo hoy eran casi comportamientos antisociales, como lo era la ecología en los años 60. Ahora en Cataluña, entre muchas personas y colectivos de la economía solidaria, las formas monetarias libres comienzan a ser entendidas como la pieza que pudiera lograr encajar o servir de nexo entre las muchas experiencias de economía social que existe.

Esta unión puede lograr construir lo que algunos autores como los del libro “Democracia Económica” coordinado por Alfons Comín et al, o Jordi García Jané, entre otros, denominan *mercado social*. Las monedas sociales pueden ayudar a generar este nexo entre las cooperativas de trabajo y de consumo, las redes de consumo responsable, los centros culturales alternativos, las administraciones públicas locales, institutos ecológicos, ecoaldeas, etc. Permitiendo llevar a cabo un salto emergente, sin el cual parecían estar destinadas a un pronto colapso, al no poder pasar de una iniciativa local a una propuesta sistémica, junto a las demás áreas de la economía social.

La moneda social puede constituir un nexo que permita que estas construcciones, una vez consolidadas, trabajen de una manera mucho más coordinada y eficiente entre sí.

Foto: Marta Ruiz

Todos estos movimientos han trabajado durante años de manera bastante autónoma para lograr construir propuestas consolidadas y eficaces en sus terrenos: en el comercio (justo), en las finanzas (éticas), en las monedas (sociales), en las empresas (democráticas) y cooperativas (autogestionarias) o en el software (libre). Es interesante observar los nombres de éstas iniciativas, pues en sí mismas nos hacen entender que el comercio hegemónico es *injusto*, las finanzas *no son éticas*, las monedas *no son sociales*, las empresas *no son democráticas* o el software está *preso*. También es útil comprender que lo contrario a un comportamiento ecológico es un comportamiento eco ilógico. Como decía un místico francés, seguidor de Gandhi, a veces las palabras saben más que nosotros.

Creímos que se podría crear un sistema económico comunitario solidario, algo que si hubiéramos planeado científicamente mediante un plan de viabilidad, seguramente hubiéramos descartado por inviable, y que sin embargo ha superado todas nuestras expectativas. Pues de una red de trueque local, hemos pasado a construir una red ecológica de distribución social y local, no sólo para los 200 usuarios de la red, sino para los miles de individuos que quieran consumir cambiando la moneda como *consumidores*; hemos ayudado a replicar esta idea en otras 8 regiones, y hemos construido un modelo genérico y replicable de organización económica bioregional.

¿Qué personas fueron las impulsoras y a qué se dedican?

Los impulsores somos personas de muy diversa procedencia social, laboral, ideológica o de edades. Entre ellos artesanos, músicos, pintores, panaderos, voluntarios forestales, terapeutas de formas de salud holística, editores, sociólogos, ambientalistas, educadores, madres, padres, hijos, abuelos y abuelas, payasos, comerciantes ecológicos, emprendedores sociales, filósofos, diseñadores y un sinnúmero de nuevas profesiones y micro profesiones que ya han ido surgiendo en esta nueva escala económica monetaria más local, que no elimina, pero sí complementa a la otra economía global no solidaria y no ecológica, con la que inevitablemente estamos obligados a cooperar y complementar.

En definitiva, todo tipo de profesión y procedencia, menos una hasta ahora bastante destacada: ¡no hay ni un solo economista! ¡Estamos reinventando la economía, y no tenemos entre nosotros a un solo economista! Hasta el seminario que celebramos en diciembre, donde sí participaron dos o tres economistas que eran a la vez activistas sociales, no hemos contado con el asesoramiento de ningún economista. El que hasta ese día más se acercaba a eso vendría a ser yo mismo, sociólogo, con un año de economía, que dejé, desencantado justamente por la unidimensionalidad neoliberal de estudios y profesores.

Resulta interesante constatar que entre los 170 primeros usuarios que impulsaron esta iniciativa, que repiensa y redefine tan profunda y filosóficamente —a la vez que de un modo tan simple—, lo que es el dinero y la economía, no haya ni un solo economista. A lo más que llegamos es a algún antropólogo, sociólogo o filósofo. Pero no son ellos siempre quienes aportan las mejores ideas en los asuntos económicos, sino a veces usuarios e impulsores sin estudios universitarios.

Esto parece indicar que para poder trabajar en los campos de la economía solidaria resulta más útil y necesario una cierta abertura de espíritu más que determinados conocimientos. Al contrario, estos conocimientos parecen privar o limitar esa libertad de espíritu, imprescindible para imaginar mas allá de los modelos que hoy existen. Parece que para pensar modelos económicos más humanos, lo que se requiere no es tanto conocimiento, como imaginación, libertad, humanidad y capacidad para imaginar. Y esas capacidades y aptitudes tan necesarias, urgentes y legítimas en el estado actual de crisis sistémica, parecen ser inversamente proporcionales a la cantidad de estudios y saberes neoliberales. Imaginación y libertad de espíritu, económica, ecológica y social, resultan más importantes que los estudios; y parece que en este campo, cuanto mas se sabe, menos se pueden imaginar alternativas como esta.

Al adentrarse en los mecanismos de la economía “oficial”, donde el cinismo y la avaricia parecen ser la base axiomática central, parece perderse de vista, quizás por su escala industrial, la humanidad, la bondad y la capacidad de análisis objetiva para tratar de construir nuevas economías humanas, basadas en valores más pedagógicos y sostenibles, como la cooperación.

Un cinismo hecho institución en el FMI o la OMC, que obligan al Sur geopolítico, empobrecido y saqueado, a abrirse al libre comercio mientras que permite al Norte saqueador proteger sus industrias y hasta sus campos, más ineficientes, con medidas proteccionistas de toda clase, y con subvenciones descabelladas que acaban con el trigo en México o la agricultura en Asia y África, a favor de Monsanto & co. Un cinismo radical con los postulados liberales que en teoría gobiernan al mundo y a la OMC, que generan además pobreza estructural en el Sur, destrucción creciente y sistemática de empleo, y como resultado, emigraciones masivas de campesinos del Sur hacia el Norte, para convertirse aquí en *infraclase funcional*, sin derechos y con salarios de hace un siglo.

Son agendas cínicas e irreales, pues el paradigma de la *escasez* en el que el neoliberalismo basa acríticamente sus postulados, no es ni siquiera científicamente demostrable. El planeta rebosa de abundancia. Lo podemos ver al abrir una fruta y ver dentro de ella la abundancia de posibles arboles y nuevos frutos que contiene, las grandes extensiones de tierra en cualquier país, la abundancia de agua y oxígeno, de creatividad y diversidad humana, o más recientemente en la gratuidad y facilidad de la distribución de los bienes culturales.

Ahora bien, si basamos nuestra civilización en un recurso escaso como es el petróleo en lugar del Sol o los flujos interminables del agua y el viento –o la energía libre–; o si nuestros sistemas económicos admiten que un solo individuo o corporación pueda poseer un continente entero o casi toda la alimentación del globo, entonces si que existe escasez. Pero no es una escasez connatural a la vida y la Tierra, como pretende la economía liberal, sino que es una escasez generada socialmente por unos determinadas maneras de administrar (nomos) la Tierra (oikos, eco); fruto, posiblemente, de un mal entendimiento (logos) de esa misma tierra. O bien de una forma sutil de dominación basada en el estudio de una sola escuela económica, muy conveniente al mantenimiento de los poderes e injusticias actuales. Queda claro que no es un problema de lo que tenemos o de cómo producimos, sino de qué forma distribuimos lo producido y lo necesario para producirlo.

Creemos por tanto, que la premisa no corroborada con que comienza toda primera clase de economía neoliberal: “la economía es la ciencia de administrar *recursos escasos* entre las personas”, es un axioma falso que en realidad no existe en la naturaleza, mas que cuando se permite que un solo individuo o corporación pueda poseer un continente, como ocurre ahora, en cuyo caso si existe escasez. Y a la vez sólo el paradigma de la escasez puede sostener esa situación.

La escuela neoliberal para sobrevivir, necesita ser única. Como dice el profesor Lopes “sólo podemos entender que la economía es neutra si admitimos que una determinada opción se ha impuesto como la única”. Descarta otras opciones de raíz porque no puede complementarse con ellas, pues parten de postulados opuestos que se eliminarían, y necesitan ser eliminadas, como las economías comunitarias precapitalistas, las indioamericanas o el socialismo, estatal o libertario. Si es necesario, tratando de introducir a toda costa la idea de que el hombre es por naturaleza avaricioso, egoísta e individualista.

Pero es en esas otras opciones donde hallaremos modelos más humanos y que merezcan la pena vivir y construir. Y donde desaprenderemos estas ideas para aprender y manejar otras más sensatas y sensibles. Pero parece que esas cualidades, tan necesarias en un estado de crisis sistémica como el actual, son inversamente proporcionales a la cantidad de estudios económicos, que parecen inhibir la capacidad de un análisis sincero, profundo, honesto y verdaderamente científico, de lo que es la economía y lo que podría llegar a ser.

La unidimensionalidad liberal de las escuelas económicas explica que esas actitudes insensatas e insostenibles sigan hoy reinando acriticamente en el pensamiento económico. O como dice una frase célebre en la teoría del *Decrecimiento*: *sólo un economista o un loco pueden pensar que es posible un crecimiento infinito en un mundo finito*.

El economista alemán Silvio Gessel, de quien Keynes dijo que la humanidad aprendería más que de Marx, es un completo desconocido en las facultades de economía. El estudio científico que llevó a cabo acerca de la naturaleza y las dinámicas del dinero y sus claras imperfecciones sistémicas, plasmado en su obra maestra *La naturaleza del dinero*, no parece ser de interés en la economía actual. Algo que tal vez tenga que ver con el hecho de que la dinastía Rockefeller financiara e impulsara la Escuela de Chicago, de donde saldrían unas teorías económicas muy apropiadas para la consolidación de sus negocios, expandidas posteriormente por todo el globo.

En cambio, como es muy sabido en el mundo de la economía solidaria, social o alternativa, las tesis de Gessel fueron aplicadas en la pequeña localidad de Wörgl en los alpes austriacos, con tanto éxito y generación de empleo que debió ser detenido por el banco central de Austria por miedo a su expansión.

La economía actual parece consistir únicamente en cómo hacer negocios lo antes posible. Esto no es economía, esto es, en todo caso, formación de vendedores y mercaderes. Ser economista significa entender, cuestionar y cambiar cuando es necesario, las estructuras que median entre lo que existe en el mundo, el trabajo humano y las necesidades humanas. Y cuando los modelos privan a cada vez más humanos de vivir bien, a la vez que la tecnología nos ofrece claramente esa posibilidad a los 7.000 millones que somos hoy, algo debe ser profundamente repensado.

El actual estado de crisis sistémica no solo nos permite, sino que nos obliga a llevar a cabo ese tipo de reflexiones. En 1989 cayó el muro del llamado socialismo real, o mejor entendido como capitalismo industrial de estado. 2009 marca el inicio de la caída del muro neoliberal, que pone fin al pensamiento único de dos décadas, arrancada en la anterior, los 80 de la reacción conservadora de Reagan y Thatcher, las dictaduras latinoamericanas y el impulso neoliberal en todo el mundo.

Este modelo se reconocía a sí mismo como eco-ilógico y antisocial, pero eficiente en un plano puramente económico (en el caso de que esa distinción sea legítima y económicamente válida). En 2009 se muestra también ineficiente en el plano financiero y económico, destruido o corroído internamente por el exceso de falta de cooperación y confianza interpersonal y el exceso insaciable de avaricia individual, motor de la economía global, mucho más que valores éticos o científicos mas nobles, lo que genera y acelera su propio colapso sistémico.

Queda claro, ante ese hecho, que estos modelos eco-ilógicos y de tipo psicopático, si son además ineficientes económicamente, no deberían ser tolerados ni un solo día más. Infelizmente el cambio en esto no depende de sentido común, de razones académicas o racionales o de las herramientas democráticas disponibles, que no alcanzan a cuestionar y reformular ese tipo de cuestiones. Pues estas decisiones se toman en organismos donde no llega el sufragio ni nuestras democracias, como el FMI, BM, OMC, etc.

La FAO asegura que el planeta puede alimentar a 12.000 millones de personas, cuando de los 7.000 que somos hoy, 1.000 mueren de hambre otros 2.000 están malnutridos o sufren de obesidad, colesterol y excesos semejantes. Cuando la mitad del planeta está mal alimentada, alguna cosa debe cambiar profundamente. Como dice un alto responsable de la ONU para la alimentación en el documental “We feed the world”, “esos niños no mueren de hambre, esos niños están siendo asesinados” por nuestros modelos de empresa y de distribución comercial. Si el globo fuera una empresa, hace tiempo que los dirigentes en todos los ámbitos de relevancia habrían sido obligados a dimitir de sus responsabilidades; sin embargo, siguen organizando todas nuestras vidas, como si no fueran los responsables del mundo caótico y sucio en el que tenemos que vivir y al que tenemos que traer a nuestros hijos.

Hoy en día parece que estas 500 corporaciones, y todas las demás esferas cortesanas que las rodean, se están planteando como enemigas de la humanidad. Algo inaceptable desde todos los puntos de vista, y que, ya que nuestros representantes políticos parecen más dispuestos a ser embaucados por ellas, que a responder a sus mandatos ciudadanos y republicanos, hace necesaria una reacción en masa, una amplia desobediencia civil, y un boicot generalizado a toda institución responsable o corresponsable del actual estado de crisis planetario. Resulta imprescindible también crear o unirse a nuevas propuestas, como la que nosotros estamos construyendo, o tantas otras de carácter alternativo, justo y ecológico.

Se trata de llevar los principios ecológicos hasta la esfera de la economía, generando el reencuentro, etimológicamente claro entre eco-logía y eco-nomía. En nuestro caso, a diferencia de la economía neoliberal, el *logos* de la casa es igual al *nomos* de la casa. De la comprensión –*logos*– de *oikos*, la casa, la Tierra, surgen los métodos de gestión –*nomos*– de la casa. Creemos que usar métodos eco-ilógicos de economía, solo puede llevar a lo que hoy tenemos, una economía ilógica y disfuncional, patológica y dañina en todas las esferas. La separación entre ecología y economía es un divorcio imposible.

En la *economía ecológica*, la *proximidad* y la *cooperación* sustituyen a las economías industriales de gran escala y sus formas de relación en las que sólo la competencia es premiada. En este tipo de sistemas más sociales, solidarios y ecológicos, la cooperación también genera ventajas competitivas. Ejemplos claros de ello ya consolidados y que nos sirven de inspiración son la *Corporación Cooperativa Mondragón*, el software libre, o la creciente explosión de las cooperativas de consumo responsable y ecológico en Cataluña, que han pasado en 10 años de 10 a 100.

Este espectacular crecimiento marca una clara tendencia hacia cambios profundos. Algo comprensible sociológica y económicamente, pues se trata en su gran mayoría de los jóvenes del *baby boom* de los años 70, con plena conciencia ambiental, que ahora tienen hijos, pero que con los 10 a 12.000 euros anuales de promedio están lejos del supuesto perfil de consumidor ecologista español, que se sitúa entorno a los 22.000 euros/año. En lugar de quedarse parados a esperar que las dinámicas de mercado y laborales permitan esa entrada, como la alimentación de nuestros hijos importa a menudo más que la nuestra, y es algo urgente que no puede esperar años, muchos jóvenes padres son los primeros en impulsar este tipo de iniciativas.

Organizaciones que reducen mucho el precio final, por la desaparición de intermediarios, de embalajes y de transporte (se calcula que un yogur viaja 4.000 km de promedio hasta llegar a nuestra mesa). Además constituyen nuevos espacios económicos, pero a los que no están invitadas las corporaciones ni las *Grandes Cadenas de Distribución* (que nos venden el 80% de lo que comemos en España). Se les cierra el paso por lo mal que lo han hecho hasta hoy, y por su carácter antisocial y eco-ilógico.

Estas organizaciones constituyen un modelo muy interesante desde el punto de vista de la gestión empresarial, pues son modelos de economía colectivizada, especialmente en las AMAP⁵ francesas, donde la alianza entre el consumidor ecológico y el productor agroecológico establece una nueva forma de organización económica de tipo comunal o colectivista, adaptado a los tiempos actuales.

Muchas cooperativas de consumo mueren de éxito: deben renunciar a nuevas solicitudes más allá de 20 o 30 unidades familiares, tras lo cual prefieren crear nuevas cooperativas; los productores tampoco logran dar abasto a la demanda estable y relevante que supone proveer a una o dos cooperativas. Esto, combinado con las cifras del crecimiento exponencial registrado en los últimos años de este tipo de organizaciones, muestran el potencial enorme de esta forma alternativa de distribución alimentaria, más ecológica, democrática y solidaria.

⁵ Las AMAP son asociaciones entre un grupo de consumidores y un determinado productor agroecológico, a quien se le compran las cestas con un solo pago trimestral o semestral, lo que ayuda en la economía y las inversiones del campesino y por tanto al mantenimiento de su iniciativa; un modelo muy parecido a las cooperativas de consumo agroecológicas

Cuando el 80% del precio de venta final del producto desaparece al desaparecer los intermediarios, el embalaje, del transporte, y muchas restricciones al comercio al relocalizarlo, se reduce mucho el precio final de venta, lo que se distribuye entre productor y consumidor. El primero recibe mucho más por lo que vende; el segundo puede acceder a productos ecológicos y de calidad a precios mucho más reducidos. Todos ganan: productor, consumidor, medio ambiente y la sociedad en general, asegurando además mayores grados de soberanía alimentaria local y nacional. Sin embargo si existe claramente un gran perdedor. Un perdedor que se parece mucho al perdedor en la industria cultural: los **intermediarios**. La estructura en red de nuestras nuevas sociedades del conocimiento se trasladan a la distribución agro ecológica y a muchos otros campos, hasta el religioso, donde los intermediarios –por ejemplo el Papa– muestran su carácter entorpecedor e innecesario para lograr los fines que dicen pretender, sea la distribución cultural, alimentaria, o el acceso a la espiritualidad.

Es decir, ante la inviabilidad del mercado de satisfacer estructuralmente una demanda sólida y legítima, la ciudadanía parece abrir otros caminos, si hace falta desobedeciendo las teorías neoliberales, y con notable éxito.

Como sucede en tantos otros campos de la economía del conocimiento, como en Google, que aplican métodos, en este caso universitarios y más horizontales de gestión que nada tienen que ver con lo que aun hoy se enseña en muchas escuelas de administración. Modelos que tienden a revalorizar al trabajador, pues es quien tiene el conocimiento en la economía del conocimiento; a reducir la importancia de jerarquías para permitir dejar fluir mejor la información, crear equipos pequeños y autogestionados, y modificar en definitiva las relaciones entre capital y trabajo. Pues el capital ya no importa tanto a la hora de crear empresas ligeras y basadas en conocimiento, y en cambio cada trabajador es mucho más decisivo de lo que lo era el que estaba en la cadena de producción fordista, que debía atenerse de pensar y ser humano, para que no le ocurriera lo que a Chaplin en *Tiempos Modernos*. El economista vasco Alfonso Vazquez describe estos cambios perfectamente en textos y conferencias muy recomendables.

Y es que los jóvenes en España, por más que tengan móviles y se pasen el día de fiesta, viven en realidad bajo modelos de explotación socioeconómica, que limitan fuertemente –para eso sirve– la capacidad de respuesta y creación de alternativas, así como de propuestas culturalmente interesantes. Pues un trabajo de 40 horas (cuando las máquinas nos permitirían, sino fuera por la apropiación capitalista, trabajar ya 15 horas y dedicar el resto a la creación), no deja lugar a ser uno mismo; priva de la capacidad humana y creativa; priva de una libertad más sustancial que al actual. Y priva por tanto de pasar a la que debería ser la próxima economía a la que deberíamos entrar, la **era de la creatividad** en lugar de la *sociedad del conocimiento* –sino es que ya estamos en ella; pues ese es el único espacio en el que un humano nunca podrá ser substituido por una máquina, y el espacio en el que mas sentido tiene la experiencia humana.

Se dice que para que nuestras hipotecas fueran equivalentes a las de nuestros padres, deberíamos ganar un promedio de 12 mil euros al mes. Muy al contrario, mientras todo ha subido en España mas de un 60% de golpe con el Euro, y un 400% la vivienda, los salarios se han mantenido en lo que vendían a ser las 150 mil pesetas de hace 30 años... Una explotación sistémica como esta, reporta grandes beneficios a quienes se asientan en la cúspide de la pirámide, la gran banca, Grupo Bilderberg, Foro de Davos, 300 grandes corporaciones, etc. Pero a la vez genera un tremendo empobrecimiento social y cultural, y un caldo de cultivo para la rebelión, como comienza a suceder en muchos países. La nuestra es una rebelión pacífica, creativa y plenamente legal; con lo cual el sistema poco puede hacer para parar estas alternativas económicas.

Somos pues sencillamente ciudadanos de toda clase, de regiones cercanas al Montseny –en un primer momento y mucho más amplias ahora–, que comparten una misma manera de entender la economía y la sociedad, en base a criterios ampliamente consensuados de cooperación, ayuda mutua, transparencia, solidaridad, ecología, trabajo en red, etc..

Nos unen muchos valores, muy compartidos en el mundo de la economía social o solidaria, pero por encima de todo, y lo que más determina la acción y la coordinación de esfuerzos y energía, es la voluntad de construir colectivamente desde la ciudadanía, nuevos mecanismos económicos más íntegros, sostenibles, pacíficos, éticos y humanos.

Nos une, en realidad, por encima de todo, la creencia compartida de que vale más la pena y tiene más sentido equivocarnos tratando de construir modelos económicos mas humanos, que renunciar a parte de nuestra humanidad para adaptarnos a los modelos económicos hoy hegemónicos.

Modelos que, en la mayoría de sus dinámicas, si fueran trasladados al mundo de la psicología individual, podrían considerarse, como describe de manera brillante la película canadiense *The Corporation* como de tipo claramente psicopático. Creemos que para adaptarnos a estructuras psicopáticas no merece la pena participar en lo económico. Preferimos colaborar para tratar de construir nuevas alternativas. Nos unen por tanto valores y visiones de futuro más que profesiones, edades o hasta región.

Además de las cuestiones económicas, en la red se trabajan muchos mas ámbitos, desde una comprensión amplia de la ecología y la salud holística, formas ecuménicas de espiritualidad, arte, educación con formas de pedagogía libres como los modelos de enseñanza Pestalozzi, o formas de manejo ecológico de los cultivos, talleres de permacultura, de formas ecuménicas de espiritualidad, arte o formas de manejo ecológico de los cultivos mediante cursos y trabajos de permacultura. –33–

Hay diversas iniciativas en el mundo. ¿En cual o cuales os habéis inspirado?

Nos hemos inspirado en diversas iniciativas, y a la vez hemos innovado. Tal vez lo mejor de nuestro sistema es que, además de alguna creación propia, hemos aplicado sencillamente las mejores herramientas y propuestas de otras redes. Entendiendo que no se trata de ver qué sistema es mejor –y pasar años estudiando, como muchas redes, esta cuestión–, sino que como con el euro, tenemos que crear diversos soportes o herramientas para la moneda libre, que se adapten a cada usuario.

En el campo del dinero libre, como a pesar de su relevancia (ni que sea desde un punto de vista filosófico y de la teoría del conocimiento económico, pues cuestiona y redefine algo tan básico y fundamental, y a la vez tan misterioso como es el dinero) no existen muchos autores más allá de Gessel o el catalán Chalaux, cuando se quiere iniciar una de estas propuestas, nos vemos obligados –y de hecho es bueno que así sea– a inspirarnos en iniciativas de otros lugares. Las buenas prácticas sustituyen aquí a los manuales de las universidades.

Así pues, al comenzar la red, nos inspiramos en diversas iniciativas. Tras llegar a un consenso acerca de la voluntad de crear una moneda social local entre las 25 o 30 personas que acudieron a una primera reunión en enero del 2009, y el nombre de la red y la moneda, se explicaron los distintos modelos, y finalmente se optó por comenzar usando el modelo papel moneda más común en las redes de trueque latinoamericana. Creímos que este sistema sería más sencillo para iniciar la red, si bien estábamos desde un primer momento interesados en los sistemas de tipo LETS anglosajón o SEL franceses y quebequenses, donde la emisión de moneda es de un modo aún más ecológico, orgánico y descentralizado –se genera masa monetaria en cada nueva transacción,

Otros referentes centrales son el **Banco Palmas** de Fortaleza, en Ceará, norte de Brasil, las **Ithaca Hours** en el estado de Nueva York, la red de **Berkshires** promovido por el instituto *Schumacker*, o **Chiemgauer** en Alemania, entre otros.

La Central de Compras con moneda social y euros está siendo una creación propia, que aún tenemos que ver si puede consolidarse como modelo económico, pero que ha comenzado a replicarse en otros colectivos des de finales del 2009; y a partir del seminario celebrado en diciembre de economía ecológica, se están implementando nuevas herramientas.

Entre ellas la más destacada es el CES, una herramienta libre en Internet para llevar cabo intercambios usando un sistema de cuentas virtuales que permite tanto la gestión y administración del sistema de trueque local de tipo LETS, como la interacción con una red global de redes, que hace que uno pueda pagarse una estancia en Costa Rica con los EcoSenys generados en Barcelona. Esta aplicación permite además utilizar los teléfonos móviles para registrar esas transacciones, lo que hace que la moneda social se adelante al euro, no sólo ética y ecológicamente sino también tecnológicamente, pues hoy en día todo el mundo tiene teléfono móvil, y poder hacer transacciones con él hace que las tarjetas, monedas y billetes resulten elementos arcaicos e innecesarios.

El uso del papel moneda no se eliminará en l'Ecoxarxa Montseny, ya que es muy cómodo en muchas ocasiones, pero los intercambios y el nivel de las cuentas de cada usuario quedan fácilmente registrados con el CES, permitiendo una contabilidad perfectamente ajustada de todos los flujos que ocurren en el sistema. También pensamos en la posibilidad de introducir otras herramientas como los cheques personales ideados por el pensador sobre el dinero democrático catalán, Agustí Chalaux.

Estamos también recuperando tan solo aquello que se había ido cociendo en el movimiento cooperativista y asociativo desde 1850 hasta 1939, y que fue salvajemente cortado de raíz tras la victoria del fascismo en España y su gobierno dictatorial de 4 décadas,

Hasta la fecha se han puesto en circulación unos 10.000 euros; es decir una cantidad equivalente a 50 EcoSenys por cada uno de los usuarios que ha pagado una cuota anual voluntaria de 15 € (unos 120 de los 200 inscritos), a cambio de la cual recibe esa cantidad como compensación por el apoyo. (Esta medida fue eliminada tras el primer año. Y por los EcoSenys cambiados por euros 1 a 1 por parte de “visitantes” y “consumidores” de la red. Con un sistema de papel moneda, a diferencia del sistema LETS, era necesario introducir de algún modo la moneda en circulación, con una proporción relativa a la cantidad de usuarios.

Este cambio de 50 EcoSenys por los 15 euros de inscripción de los primeros 120 usuarios, mas los 3000 EcoSenys emitidos por el cambio de 1€ 1ecoseny de los visitantes y consumidores, han entrado hasta la actualidad (mayo 2010) unos 10.000 euros, a cambio de los cuales se han emitido unos 10.000 EcoSenys . Calculando una circulación conservadora de unas tres o cuatro veces por año de cada EcoSeny, podemos estimar una masa monetaria total de unos 30.000 o 40.000 euros (con los nuevos sistemas virtuales esta contabilidad será completamente exacta).

Eso equivale a una inyección de unos 40.000 euros en la región para activar el intercambio de recursos localmente, sin necesidad de ayudas externas ni créditos bancarios. 40.000 € de riqueza generada colectivamente en tan sólo un primer año de experimentación de la propuesta.

Desde nuestro punto de vista, es importante ofrecer una credibilidad economicista. Consideramos falsos e ilegítimos buena parte de los presupuestos que fundamentan la economía liberal; pero del mismo modo que hay que diferenciar claramente el Vaticano de la espiritualidad como concepto, también hay que distinguir el dinero como concepto e invención, de lo que conocemos hoy por dinero y sus actuales dinámicas. Nuestros sistemas deberían poder ser vistos por un economista de una universidad liberal (eso sí, de mente abierta, como por ejemplo Bernard Lietaer, uno de los creadores del Ecu y defensor de las monedas locales complementarias) y que éste pudiera decir: no conozco nada parecido en nuestra ciencia, pero no hay nada que impida decir que esto no tiene sentido desde el punto de vista económico.

Si bien algunas personas en la red desean ver una gran actividad de intercambios, desde mi punto de vista, lo que debemos plantearnos como objetivo es construir herramientas que de aquí a unos tres o cuatro años permitan que un 40 o un 60% de nuestras economías familiares pueda resolverse en base a mecanismos de economía local, solidaria ecológica, ya sea el intercambio directo, la donación o los intercambios recíprocos a través de la moneda social. O hasta el uso de euros, pero en espacios y dinámicas que no admitan la explotación laboral y medioambiental.

Vemos pues como la sociedad civil toma la iniciativa y en muchos campos, hasta en el monetario, sustituye con éxito desde el tercer sector o la economía social o democrática, espacios que ni el mercado ni el estado están sabiendo gestionar de forma sostenible.

Sistema de billetes: ¿de qué cantidad son y cómo hacéis la equivalencia con el euro?

Usamos billetes de 10 y 50 céntimos, de 1, 5, 10 y 20 EcoSenys. Tienen una equivalencia simbólica uno a uno con el euro, pero sólo pueden ser cambiadas en una dirección: de euros a EcoSenys. El cambio puede hacerse en las ferias y de forma permanente en los espacios de la red. No descartamos la posibilidad de cambio en el sentido inverso, de EcoSenys a euros, para que los comercios y productores tengan más confianza a la hora de arriesgarse a admitir el EcoSeny y ante el caso de que este tipo específico de usuarios puedan acumular más cantidad de la que se pueda gastar. Tal vez se podría hacer este cambio, como en muchas redes, con una tasa de cambio de un 10%. Pero esto plantea la necesidad de acumular muchos fondos para poder responder ante esa demanda, lo que no nos parece muy ecológico y bastante contradictorio con el impulso por facilitar la liquidez monetaria.

¿Cuales son las transacciones e intercambios más habituales?

Donde más intercambios se llevan a cabo es sin duda en las ferias. Allí se dan encuentro muchas personas a la vez, y se hacen cientos de transacciones, intercambios directos e indirectos, en pocas horas. Pero también allí se conocen personas y se establecen contactos para llevar a cabo intercambios otros días en otros momentos, menores en número, pero tal vez mas importantes o de mayor calidad que lo que se puede encontrar en la feria.

También se conocen y se llevan a cabo intercambios a través de los Boletines y del CES (que esta integrado a nuestra web). Permite acceder a una especie de páginas amarillas (más bien verdes y colaborativas) de la economía social catalana, en la que se encuentran todo tipo de servicios y productos, desde asesorías jurídicas hasta masajes, fontanería o terapias.

La moneda social invierte la situación que tenemos con el euro. Mientras que en la economía del euro existe una inmensa variedad de ofertas, pero poca capacidad adquisitiva, con las monedas sociales tenemos más capacidad adquisitiva y menos opción de compra, al menos en un primer momento de la red y del mercado social. Por eso es importante impulsar desde la coordinación espacios que permitan que los usuarios y las personas puedan percibir que pueden gastar los EcoSenys conseguidos tras aportar alguna cosa a la red. Esta es una de las razones que hay detrás de la creación de la central de compras con EcoSenys.

Ahora es allí donde estamos viendo la mayor parte de los intercambios. Y con los EcoSenys que ingresa la Central por las ventas, compramos otros productos y servicios que ya hacen los usuarios prosumidores, pagándolos íntegramente en EcoSenys. Ya tenemos un primer producto: pasta integral con harina de espelta, que un compañero de la red que vive en una ecoaldea, ofrece plenamente en EcoSenys. Los EcoSenys ingresados por la CC también sirven para pagar “salarios” en moneda social a quienes hacen “servicios públicos” o “comunitarios” como repartir la comida en las ferias u otras tareas que implican mucha dedicación y que son necesarias para el conjunto de la red.

¿Habéis cambiado la cuota anual de 15 € por contribuciones al "Sombrero Mágico"?

Sí. Primero se eliminó el carácter obligatorio inicialmente pensado de esa cuota por un carácter voluntario, y sólo en la inscripción. Una voluntariedad que se reforzaba con el hecho de que al hacer ese pago se recibían 50 EcoSenys para empezar. Finalmente hemos eliminado del todo esa cuestión porque no es necesario ya que los euros necesarios para la gestión de la red los podemos conseguir con el cambio de euros a EcoSenys; porque suponía una barrera a la entrada a muchos nuevos posibles interesados; y también para tener métodos más fácilmente asimilables al resto de redes, que no hacían ese cambio. También porque con el modelo CES o LETS que usamos ahora, no es necesario colocar en circulación moneda papel, como ocurre en las redes latinoamericanas. -37-

Usamos el Sombrero Mágico, una idea de los encuentros Arco Iris (*Rainbow Gatherings*) y movimientos eco libertarios americanos: contribuciones libres y voluntarias en las ferias, pero de donde sale la mayor parte del dinero necesario para la gestión y los gastos en euros es del cambio de euros a EcoSenys, que hacen no sólo visitantes y consumidores de la red, sino también usuarios o prosumidores que en un determinado momento no tienen EcoSenys y quieren consumir algo de la feria, y hacen ese cambio. Al introducir el CES, los usuarios que hacen esto ha disminuido, ya que pueden endeudarse hasta menos 100, pero al haber un límite, si no producen e ingresan EcoSenys, también acaban viéndose obligados, para poder consumir, a cambiar euros por EcoSenys.

Esto también nos permite adaptarnos mejor a otras redes que no lo hacen, ya que creemos que debemos pensar en las formas de conseguir modelos que permitan la inter cooperación entre distintas redes. Creemos que el modelo de redes de trueque estrictamente locales es un modelo antiguo que mostró ya su inviabilidad y su poca practicidad. Uno de los saltos emergentes o 2.0 de nuestra propuesta es ir mas allá de una red de trueque de barrio o de pueblo.

Personalmente creo que lo mas urgente es construir nuevas posibles herramientas para ofrecer a los 10.000 que ya pensamos así en Catalunya, y desde este trabajo mas amplio, crear herramientas que ayuden a construir gradualmente economías locales sólidas, éticas y ecológicas.

Creo que ese camino puede ser mas fácil que tratar de convencer a un vecino que puede pensar de un modo muy distinto. Si se lo dice uno, igual nunca logre convencerle, pero si se lo dicen 10.000 activistas unidos en redes eficaces para complementar o substituir a la economía patológica que hoy impera, el proceso puede ser bastante mas fácil. Personalmente creo firmemente en el principio de la *resonancia morfogenética* o la *teoría del centésimo mono* o *millonésimo círculo* en este sentido: cuando una propuesta es positiva y claramente válida para la evolución de un especie, y es implementada por una masa critica suficientemente amplia, pasa automáticamente al resto de los miembros de la especie, como ha ocurrido con la ecología.

Y para ello el establecimiento de modelos eficientes, simples, prácticos y viables en cada momento histórico, es fundamental. La expansión de estas iniciativas, al ser de tipo ecológico y la industrial, no se basen en el crecimiento exponencial de una de las iniciativas, sino en el crecimiento descentralizado de muchas redes locales, adheridas a redes de redes de segundo y tal vez de tercer nivel

Qué movimiento tiene la Central de Compras?

cuantas referencias de productos entran? Qué áreas son las más solicitadas?

En cuanto a los productos, por ahora tenemos productos básicos de alimentación, que todos necesitamos (azúcar integral, harinas integrales, garbanzos, avena, café, etc) y estamos comenzando a introducir productos ecológicos de limpieza. Tratamos de detectar aquello que falta en la red y que permitiría aumentar la independencia económica regional. También tratamos gradualmente de ver qué productos pueden ser hechos por los propios usuarios: si alguien hace jabones, por ejemplo, le pediremos antes a él por EcoSenys o en un alto porcentaje de EcoSenys, antes que comprarlo en euros en el exterior. En general, la idea es tener el máximo de productos básicos, pero en la cantidad que podamos adquirir. De este modo se puede ver el potencial del modelo, pero a la vez sus límites actuales.

En cuanto al movimiento que tiene, a pesar de ser una invención bastante reciente –si bien fue formulada de forma difusa desde un primer momento de la red, pero no de un modo concreto y específico hasta noviembre de 2009–, la central de compras ya tiene un movimiento muy considerable.

Para muchas personas que habían acumulado moneda social por haber producido cosas que habían interesado a otros, esta es una excelente oportunidad de gastar en forma práctica los EcoSenys. El hecho de que se pueda conseguir, a diferencia de muchas otras redes de intercambio, materiales básicos y cotidianos como azúcar, arroz, harina, pasta integral, etc., con moneda social y en precios menores a los que tienen en euros en el mercado oficial, constituye un reclamo muy grande para el sistema. También acelera el movimiento de EcoSenys en otros sentidos. Pues, al pagar con los EcoSenys ingresados por la CC trabajos comunitarios, estamos llevando a cabo políticas keynesianas de activación económica, a escala comunitaria.

La central también facilita, especialmente en una región montañosa como la nuestra, los intercambios. No quiere substituir los intercambios descentralizados entre usuarios, pero conlleva un paso adelante y crea algo parecido a un supermercado de la red que centraliza algunas compras y ventas. El modelo también permite pensar en crear mas tiendas como *El Racó Ecològic*, un comercio ecológico tradicional, que ahora es también un espacio de la central de compras. Su propietario, Hilari, además de organizar la central desde su tienda, admite un 10% de EcoSenys en el resto de sus productos. Este modelo permite pensar en la creación de nuevos comercios semejantes híbridos que usen moneda social y euros, y que sean a la vez centrales de compras y comercios ecológicos, para nosotros y para cualquier otro consumidor. Es el concepto de las **Eco Botigues**, que ha empezado recientemente en la Plaza del Sol de Gracia con la EcoXarxa Barcelona, y en el Pallars.

También pensamos en hacer más adelante servicios como entrega a domicilio en bicicleta o transportes ecológicos, pagando en EcoSenys a usuarios de la red que hagan ese transporte, tan claramente positivo para el conjunto de la red.

La conclusión es simple: si en una cooperativa de consumo como las que actualmente están proliferando por toda Europa se le añade un sistema de economía comunitaria que utilice una moneda local, además de las muchas innovaciones que genera en ella misma, se puede estar adquiriendo los mismos productos de la Cooperativa de Consumo, pagando parcialmente parte de ellos con moneda social, y consiguiendo precios aún menores.

Este modelo permite cerrar aún más el ciclo ecológico al hacer que no sólo la distribución sea ecológica –mediante las centrales de compras en lugar de las grandes cadenas–, sino que también la unidad monetaria para organizar esa distribución sea ecológica y social. Ese simple hecho multiplica, como ocurre con cualquier implementación ecológica, las sinergias y la posibilidades.

Este sistema de moneda se hace fuera del sistema monetario del Banco Central Europeo? Puede haber algún problema con su legalidad?

Sí, esta propuesta, así como todas las iniciativas semejantes de monedas *ciudadanas*, *locales*, *solidarias*, *alternativas*, *complementarias* o *apropiadas*, son movimientos economía social completamente al margen de las grandes estructuras bancarias de tipo corporativo, agrupada en instituciones semi públicas y semi privadas, como son los bancos centrales.

Precisamente, uno de los inventores del euro y presidente del Banco Central de Bélgica, Bernard Lietaer es uno de los principales defensores impulsores de las monedas locales, pues entiende que la creación de monedas supra estatales debe ir acompañada de la creación de monedas infra estatales. (A lo que añade que unas son de tipo *yin* y otras de tipo *yan*.)

No forman parte del Banco Central europeo por la simple razón de que en nuestro caso la moneda no comparte muchas de las características de las monedas oficiales, especialmente no es un sistema de *depósito de valor*, sino que es tan sólo un sistema de *registro de intercambio*. Concretamente, y en esto reside la imposibilidad legal de su prohibición y su protección legal, las monedas locales no son dinero tal como hoy se entiende, es sólo una forma para registrar –al igual que lo hacen los centímetros con las distancias–, lo producido e intercambiado por un grupo de personas unidos en una asociación, que admiten que los favores, servicios o bienes prestados o donados entre unos y otros usuarios, puedan ser retornados de forma indirecta (o *multireciproca*) mediante la entrega en otro momento y a otro usuario de un producto o servicio que necesite.

Esto permite retomar la actividad ancestral de trueque (al que las monedas sociales se asemejan mucho más que al dinero convencional), pero ofreciéndole una posibilidad de organización multireciproca que hace que ese registro del trueque se parezca mucho al dinero que hoy conocemos. Sin embargo no es dinero, es la medición, el registro y una forma de compensación mediante la cual los ciudadanos asociados en una red de favores se retribuyen unos a otros esas actividades.

Lo único en lo que el estado podría tener algo que decir es en los impuestos sobre los intercambios de determinados productos donde medie o se complemente con euros. Y en ese caso, los impuestos y la regulación estatal solo cubrirían la parte en dinero. Por ejemplo, si intercambio un coche por 1000 EcoSenys y 1000 euros, el estado podrá decir algo acerca de la transacción de los 1000 euros. El restante forma parte de una economía de donación o intercambio local y solidario entre amigos donde el estado no pinta nada.

En el caso de que se lleven a cabo –aún no se ha dado en nuestra red, pero sí en redes argentinas o australianas– intercambios de productos o bienes relevantes económicamente como automóviles alquileres o casas, se debería ver con detalle las implicaciones legales, pero son actividades que están más cerca de la donación que del comercio, y por tanto deben ser contempladas desde esa óptica y con legalidades referentes a economías comunitarias y solidarias o sociales.

Proyectos: como está el tema de la cooperativa de producciones ecológicas?

Desde el principio nuestra idea no era hacer sólo una red de trueque, sino impulsar nuevas redes y organizaciones sociales y económicas que permitieran gradualmente mantenerse al margen de las dinámicas económicas psicopáticas y eco-ilógicas. Y teníamos claro que esto no sería posible únicamente mediante el intercambio, especialmente en los primeros años, lo que nos obligaba a pensar también en espacios de producción en empresas cooperativas con euros y venta hacia el exterior, eso sí, con criterios de economía social y ecológicos.

También teníamos claro desde un inicio que el amplio abanico de propuestas desplegadas se irían construyendo gradualmente a medida que se fueran consolidando los primeros espacios y que fuéramos aprendiendo a trabajar conjuntamente. La creación de una cooperativa de trabajo implica unos grados de relación y de eficiencia en el trabajo muy superior al que se necesita para crear y participar de una ecored. Hasta el momento no ha surgido aún un grupo lo suficientemente sólido y estable como para plantear una propuesta sólida en este campo, que sin embargo a nivel teórico ya está muy desarrollada.

Y a todo ello se sumó la aparición en 2010 de la Cooperativa Integral Catalana (CIC), que permite organizar mejor este tipo de emprendimientos. La CIC usa también una moneda social y está vinculada a las ecoredes –de las que ha aprendido algunas de sus propuestas de organización–, y permite una mayor interacción con el resto de iniciativas similares catalanas.

Por todo ello, la propuesta de crear una cooperativa de trabajo propia desde la EcoXarxa Montseny se encuentra aún en fase de elaboración, y algunos proyectos que se pensaba tirar adelante desde aquí se están haciendo desde la CIC. Ha habido algunas ideas e iniciativas referentes a la creación de algunos productos elaborados de alimentación, así como de trabajar conjuntamente una tierra, o bien hacer un AMAP para toda la red, pero con la innovación de introducir la moneda social.

En general, la idea es que cuando un usuario crea un producto que tiene éxito en la feria y en la red, pueda profundizar en él y llegar a venderlo a través de otros mecanismos de distribución y trabajo cooperativo más allá de la bio región, mediante lo cual pueda ingresar euros por su trabajo. También es una idea central ir consiguiendo que sean cada vez más los usuarios de la red –y ahora de las demás ecoredes y de la CIC–, los que provean la mayoría de elementos necesarios para lograr mayores grados para una autogestión.

En la CIC existen espacios de auto ocupación, donde se combina la auto ocupación normal cooperativa en euros, con la que se retribuye en moneda social. También estamos en conversaciones con otros grupos de estudiosos del cooperativismo clásico, para ver como se puede introducir la moneda social en la Red de Economía Solidaria catalana, el EcoSol. Y estamos con diversos proyectos de autoocupación de envergadura

Otros proyectos de futuro.

Tenemos muchísimos proyectos de futuro. Pues está claro que recién estamos empezando, y que el tipo de propuesta permite que más y más iniciativas se puedan integrar y organizar. Hasta ahora hemos dirigido mucha energía para conseguir crear el **cómo**. Una tarea nada fácil, que ofrece métodos de organización muy distintos a los hegemónicos. La ecuación para lograr poner en común tareas e inquietudes de cientos de personas. Ahora comienza el **qué**, y las posibilidades son infinitas, si bien aun difíciles, y en este momento de transición, aun demasiado condicionadas por inversiones externas.

La EcoXarxa Montseny tiene varios nuevos proyectos, como los puntos de encuentro, con un carácter mas social y festivo que refuerzan la unión y el compañerismo y conocimiento mutuo. Y los grandes proyectos como ecoaldeas o obradores de elaboración de alimentación pasan por ahora por la CIC, bajo la forma de proyectos autónomos.

También se está trabajando para expandir la red a nuevos núcleos, lo que exige un trabajo muy complejo entre los acuerdos y consensos locales y los de tipo global más amplio, que deben caminar conjunta y simultáneamente.

Para eso hacemos conferencias y seminarios para los grupos de impulsores locales que quieran empezar algo así. También estamos creando materiales didácticos y mejores herramientas web para ayudar a difundir y organizar la propuesta, pero en este momento el foco es consolidar nuestra red, y cuando dispongamos de un modelo sólido y eficiente, focalizar en hacer llegar la propuesta a mucha más gente y en difundirla para su reaplicación descentralizada y autónoma, pero manteniendo algún tipo de relación bajo modelos de red de redes.

Entre los proyectos mas grandes, vinculados a las ecoredes y a la CIC están el proyecto de una ecoaldea productiva, de un obrador cooperativo, un restaurante ecológico, una eco inmobiliaria cooperativa y red de viviendas compartidas, y tal vez el más ambicioso: una colonia postindustrial y postcapitalista!

El creixement de la xarxa

Jo crec que actualment cal trobar primer les 10 o 20.000 persones a Catalunya que ja estaríem disposades a usar una moneda alternativa, social i ecològica, trobar els mecanismes perquè aquesta implementació afavoreixi i uneixi col·lectius ja alternatius i alterglobalistes com botigues ecològiques i de comerç just, cooperatives de consum i de treball, centres socials, cases okupades, ateneus, administracions locals de barri progressistes, altres xarxes ja existents, etc. I a partir d'aquí, quan ja sigui una proposta prou consolidada i en marxa, usada per prou gent, pugui ser més fàcil que altres persones que no siguin “activistes” puguin usar un model econòmic “construït per activistes, però no només per a activistes”.

Ens hem d'enfrontar, o més aviat descobrir i repensar, noves formes d'organització no només econòmiques sinó polítiques i socials, ja que tot això fa referència no només a com organitzar l'economia, sinó a com organitzar la societat, de baix a dalt, i amb una plena democràcia assembleària, circular, participativa i basada en el consens. Allí on no arribem d'aquesta manera, no hi entrem, perquè ho considerem no democràtic i no legítim.

Però alhora cal construir una estructura global per facilitar el procés de creació de nous nuclis allí on hi hagi gent prou organitzada, i per permetre que els ciutadans que no estan en cap associació o col·lectiu puguin usar també el sistema sense haver de participar en assemblees o grups de treball.

També son fonamentals, per entendre la proposta, els salts emergents que hem fet d'una xarxa local d'intercanvis, a una moneda social regional, i més endavant per tota una economia social catalana. Si bé sorgeix en base a la força local de cada lloc, les economies de barri únicament, sinó s'entrellacen entre elles d'alguna manera, no podran construir un model alternatiu postcapitalista. Cal trobar els punts justos d'equilibri entre l'autonomia local i les col·laboracions globals, i en això, ningú no en sap res, perquè es un procés del tot nou!

La única cosa semblant fou l'experiència a Argentina, però va acabar malament en bona mesura pel model centralitzat del sistema de la *Red Global de Trueque* i el *Crédito*. Però les coses son molt diferents aquí: no ens basem, com allí, en el paper moneda sinó en els comptes virtuals (CES). Algunes versions diuen que l'Estat va contribuir a destruir el sistema col·locant milers de bitllets per crear una inflació com la que ja vivia el país amb la moneda oficial.

Aquí si el banc d'Espanya o el govern volguessin acabar amb l'experiència –no imagino perquè voldrien fer-ho, en el cas que estiguem en un estat democràtic de dret–, haurien d'utilitzar sistemes més sofisticats i virtuals. I em temo que els millors *hackers* estan de la banda dels moviments socials!

Tampoc, a diferència d'Argentina, no estem fent una expansió centralitzada sinó descentralitzada. Cada nova xarxa organitza autònomament la seva economia i projectes, si bé interligades entre elles amb canvis 1 a 1 de les monedes regionals, basats en la confiança respectiva.

També hem avançat en combinar la figura del *prosumidor* amb la dels *visitants* i *consumidors* de l'ecoxarxa. Persones que no han d'anar a assemblees, ni portar coses per intercanviar, sinó que fent un canvi d'Euros a EcoSenys poden adquirir productes ecològics, locals, socials i solidaris, a millors preus que els productes no socials i no ecològics del mercat oficial.

Aquest és un dels punts més interessants de tot plegat: a partir d'una economia basada en la col·laboració i la solidaritat, hem aconseguit generar un estructura col·lectiva capaç de fer més eficient i barat l'accés als productes de consum bàsic, de tipus ecològic i solidari. Només calia construir també una cadena de distribució ecològica i solidària, mitjançant la creació d'una unitat de mesura econòmica ecològica, ciutadana i cooperativa. La col·laboració ciutadana activa esdevé un clar avantatge competitiu i de reducció de preus.

Els productes ecològics i justos en un mercat eco-ilogic i injust com l'hegemònic, juguen amb desavantatge. Acaben amb preus més elevats, perquè en les mateixes condicions de comercialització, estant fortament subvencionats i externalitzats els costos reals dels productes no ecològics, aquests tindran sempre preus més baixos que els que si tenen un afegit de responsabilitat social i ecològica. Potser ens hauria de semblar estrany que encara sigui una opció carregar-se o no el planeta. Potser hauria d'estar prohibida ja fa temps tota practica ecològica i laboral il·legítima i irresponsable. Ara en canvi, fer-ho encara pot aportar molts guanys corporatius.

Sempre l'esclavisme i el vandalisme poden ser més competitius que la democràcia econòmica i la sostenibilitat. El miracle econòmic de l'Alemanya d'entreguerres o l'economia esclavista desbanquen economies de règims democràtics. Sense sindicats lliures, amb 15 hores de feina al preu de 30 minuts, podent llençar tots els residus tòxics a un riu, en països on els governs locals prefereixen això que prohibir-ho o enfrontar-se a les corporacions sempre serà mes barata una producció. I en una economia globalitzada, quan desplacem les nostres fàbriques allí on es pot exercir *dumping* social i ecològic, el que estem fent és reintroduir l'esclavisme al nostre sistema econòmic. Quan els nous productors asiàtics o africans de les sabates que abans es feien a Elx a les nostres *maquiles* desplaçades pel mon viuen i treballen en condicions semiesclaves, una bona part de la nostra economia és esclavista. Estem reintrodint, amb el cinisme que permet i protegeix la teoria neolliberal, l'esclavisme a les nostres economies; i es debat actualment a la UE, fins i tot, que aquests treballadors del tercer mon mantinguin quan immigren a Europa els mateixos salaris del país d'origen...

Un cinisme sistèmic com quan es permet “competir” en llibertat i "igualtat" a *Wal Mart*, primera empresa global en vendes, i un botiguer d'un poble; la clàssica cínica llibertat lliberal, de que rics i pobres tinguin el mateix dret de viure sota els ponts, de que David i Goliat lluitin amb les mateixes . aquesta es la llibertat lliberal i neolliberal en essència). Un retrocés bastant significatiu dels pocs avenços que havíem aconseguit fer com a especie el segle XX.

5. Text per la ponència de la conferència a Menorca. 1 octubre 2010.

L'EcoXarxa Montseny va ser la primera xarxa d'intercanvi amb moneda social apareguda en aquesta nova generació de les monedes regionals a Catalunya. Nascuda el gener de 2009 entre un reduït grup d'activistes i ecologistes de la regió, ha inspirat la creació d'altres sis xarxes al país que funcionen de manera similar.

El ponent és un dels primers impulsors de la xarxa, i l'eco sociòleg que va aportar, arrel de 6 anys d'estudis i treballs en aquests camps a Amèrica Llatina, alguns dels primers conceptes i mètodes d'organització en l'àmbit de la moneda social i en l'estructura de funcionament de la xarxa.

La ponència mostrarà les principals eines d'organització de l'EcoXarxa, com el **CES**, un programari d'intercanvis regionals i inter-bioregionals creat a Sud-àfrica i que utilitzem totes les xarxes a Catalunya. També s'explicarà el concepte i l'organització de les **Centrals de Compres Col·lectives** (CCC), una altra innovació sorgida al Montseny que ja s'ha replicat a altres indrets, i que fa que l'experiència passi de ser una xarxa d'intercanvis a una organització econòmica regional ecològica, solidària i ciutadana. La **CCC** consisteix en síntesi en una unió d'una xarxa d'intercanvis amb moneda social i una cooperativa de consum.

S'exposarà igualment l'actualitat de les monedes socials a Catalunya, que durant els anys 2009 i 2010 han vist un gran creixement i consolidació, i s'esmentaran altres propostes que s'estan treballant en paral·lel i que es reforcen unes a les altres, com la *Cooperativa Integral Catalana*, o el projecte d'una EcoVila als Pirineus.

Finalment es faran unes reflexions entorn del potencial que sorgeix en deconstruir i redefinir el que és i el que podria ser el **diner**, des de la simplicitat d'una acció veïnal pacífica i imaginativa. Aquest element tan fonamental a les nostres activitats quotidianes al llarg de tota la vida, és alhora un misteri no només per als ciutadans corrents sinó també per a la majoria d'economistes, que misteriosament han deixat aquest element central de l'economia fora dels anàlisis profunds de la ciència econòmica.

A tall d'exemple, mentre que l'obra de l'economista Silvio Gessel (1862-1930), que aporta el concepte de l'*interès invertit* o negatiu per afavorir la circulació del diner enlloc de l'estalvi, és molt coneguda al món de l'economia social, és completament desconeguda entre els estudiants d'economia –malgrat que Keynes digués que la humanitat aprendria més d'ell que de Marx.

Les EcoXarxes, a més de generar aquests canvis i qüestionaments tan radicals i profunds en l'àmbit monetari, actuen també en el camp de la distribució agroalimentària, promovent circuits de proximitat i un enfortiment del comerç i la producció local, ja que en poder-se adquirir amb una moneda més accessible, es prefereix als productes i comerços d'escala industrial i internacional que no accepten la moneda regional. Per aquest motiu, a moltes regions són les mateixes associacions de comerciants locals o les administracions públiques locals les que impulsen aquestes iniciatives, si bé el seu gruix i la seva filosofia està clarament vinculada a l'àmbit de la societat civil organitzada, d'on sorgeixen la immensa majoria d'iniciatives.

Per últim, les xarxes actuen positivament en molts altres camps intangibles però tant o més determinants, com la realització personal, doncs molta gent descobreix nous talents amb els quals pot intercanviar productes i serveis; l'autoestima local, la sobirania alimentària, el millor ús dels recursos locals disponibles, la pedagogia de cooperació i ajuda mútua, i un llarg etcètera que apareix quan es crea una escala econòmica humana que complementa l'escala monetària industrial de l'euro.

Impulsen aquest tipus d'iniciatives persones que són més fidels a com haurien de ser les coses que a com són avui les coses; que prefereixen redefinir i fer més humana l'economia enlloc de perdre part d'aquesta humanitat per tal d'adaptar-se a una economia deshumanitzada. Qüestions que en els temps de crisi que vivim, amb el descrèdit actual de l'economia lliberal, pren un caràcter i una dimensió, i conté un valor i una aportació encara més rellevant.

Potser les ecoxarxes no disposen encara de models definitius de moneda alternativa o complementària; potser no tenen encara totes les respostes; però si tenen les preguntes, unes bones preguntes: ¿perquè seguim usant un model de diners que delega la sobirania nacional a grans firmes financeres, que per la naturalesa acumulativa exponencialment del diner *oficial*, no poden sinó acabar posseint tota la riquesa real? Perquè no parem uns segons a pensar què podrien ser els diners? Com és que acceptem que governi les nostres societats una plutocràcia de grans banquers i industrials, a qui els governs deleguen la sobirania? Sembla que, tant governs com individus, estem massa preocupats aconseguint diners com per parar-nos a pensar uns segons quina és la seva veritable naturalesa, la opressió a què ens condemnen, i les possibles alternatives.

Les experiències avui existents ja han creuat el llindar del moment d'assaig. Han mostrat ser ja una alternativa, més o menys viable a cada lloc i moment, però prou rellevant i que ja mostra que podrien existir diversos models diferents i potser complementaris de diners.

També no ens trobem encara en el temps històric en què les monedes complementàries ocupin un espai rellevant i hegemònic a les nostres societats, ja que malgrat la crisi sistèmica, no hem estat capaços de canviar ni tan sols l'estructura de la banca quan és clarament responsable de la situació en que ens trobem. Però si que ens trobem en els temps històrics de començar a desplegar experiències pioneres en aquest sentit, que comencin a fer entendre, amb l'exemple i la pràctica, que les societats humanes tenen un potencial infinit encara per desplegar, i que les nostres economies podrien servir per reconèixer i gaudir de l'abundància natural que ens ofereix la Terra. Enlloc d'admetre uns transvasos de riquesa enormes i permanents, amb la dinàmica de l'interès “neutre” i compostat, de les rentes més baixes a les més elevades, que genera escassetat allí on podria haver-hi abundància.

L'EcoXarxa Montseny i la resta d'ecoxarxes catalanes és una d'aquestes experiències pioneres, juntament amb unes tres mil més al món, per despertar a aquestes noves possibilitats d'organització social més lliures, plenes, democràtiques i ciutadanes.

6. Article per a un llibre col·lectiu de *FETS*. Text íntegre. Setembre 2010

Les monedes

socials regionals.

Diner lliure

per a una societat lliure.

Les monedes socials com a fenomen contemporani sorgeixen a principis dels anys 80 a Vancouver, Canadà, a partir d'una llarga sèrie d'iniciatives històriques.

Allí neix també un dels models centrals, l'anomenat LETS (*Local Exchange and Trading Systems*, sistemes d'intercanvi i comerç local), que es basa en comptes individuals de compensació en què tots els usuaris comencen amb 0 unitats i en guanyen o en perden a mesura que ofereixen o reben béns i serveis.

Als sistemes LETS, els usuaris registren els intercanvis en txecs que entreguen a una coordinació, que fa la comptabilitat dels comptes i els reparteix a tots regularment per tal d'establir un control obert, democràtic i descentralitzat del sistema, i prevenir possibles abusos d'algun usuari. Es pot estar en negatiu –i de fet la meitat dels comptes ho estan–, sense necessitat de retornar el que es deu en terminis determinats ni amb interessos; ni tampoc a la mateixa persona, ja que es pot saldar el deute amb qualsevol altre usuari de la xarxa. Aquesta és la gran diferència entre el bescanvi o *trueque* directe, i el bescanvi *multirecíproc* que s'estableix en tota xarxa d'intercanvis amb moneda social. Com veurem, actualment, amb els softwares d'intercanvi virtuals, aquest procés es simplifica enormement.

Aquest model, que redefineix el que és i el que podria ser el diner, es replicà ràpidament als anys 80 i 90 a molts indrets del món, i apareixen també models semblants com els *SEL* Francesos (*Systèmes d'échange locale*, sistemes d'intercanvi local), on el registre es fa en llibretes enlloc d'en txecs. Més tard apareix el model de les *Ithaca Hours* a l'estat de Nova York, amb una moneda física de paper d'aparença semblant al diner oficial, que també es replica amb rapidesa a moltes altres ciutats, pobles i barris dels EEUU i especialment a Amèrica Llatina. Allí trobarem entre els anys 1997 i 2003 una de les experiències de més èxit del món, la *Red Global de Trueque Argentina*, que comptarà durant la greu crisi financera que viu el país, amb milions d'usuaris i d'intercanvis.

Després del boom argentí el moviment s'estanca i decau entre el 2004 i el 2008, per recomençar els darrers anys amb un nou impuls i amb nous models més sòlids de xarxes. Sorgeixen les *regio* alemanyes, *Berkshares* als EEUU, les monedes de les *Transition Towns* com a Totnes o els *Brixton Pounds* a Londres, el CES (*Community Exchange Systems*, Sistema d'Intercanvis Comunitari) a Sud Africa, el *SOL* a França, i des del 2009 el model de les EcoXarxes catalanes.

Diferències entre el diner i la moneda social

Moltes comunitats i individus que podrien ser propers a aquest tipus d'experiències es pregunten si en fer una nova moneda local, no estaríem caient novament en l'error del diner que avui coneixem. Però hi ha grans diferències entre les moneda socials i les oficials, que fan que una cosa i l'altre siguin del tot diferents. En primer lloc qüestions com la inexistència *d'interessos*, l'*emissió local i descentralitzada* de moneda i el fet que *no és una moneda escassa*, sinó que n'hi ha tanta com activitat econòmica real hi ha en una regió. És, a més, una moneda *cooperativa*, de *proximitat*, i que condueix inevitablement a una pedagogia i a unes dinàmiques de caràcter *solidari*.

Aquestes diferències fan que el moviment pel diner lliure s'assembli al del *software lliure* en relació a Microsoft, o a l'agroecologia en relació a Monsanto: treballen en un mateix terreny, en el nostre cas, en l'àmbit monetari, però des d'opcions oposades que fan que mai les monedes socials puguin derivar en els models de monedes que avui coneixem.

Així com el concepte del *copyleft* fa que sigui impossible que el programari lliure pugui ser privatitzat com ho és el programari corporatiu, que viu del *copyright*, l'absència d'un concepte tan central com *l'interès* fa que la moneda social i l'euro siguin també construccions del tot diferents, malgrat treballar en un mateix terreny, el monetari.

Models cada dia més senzills

Durant les tres primeres dècades, la creació i l'organització d'un sistema d'intercanvis i d'una moneda regional era una tasca bastant complexa, reservada a uns pocs impulsors, activistes i comunitats molt compromeses, amb sòlides bases ideològiques, capacitat autodidacta i d'organització, amb molta recerca autònoma, perseverança i empena. O bé depenien, com a Argentina, d'una construcció semblant al territori.

Actualment, els processos de creació d'una xarxa amb moneda regional s'han simplificat molt, i ja no hi ha una gran dificultat tècnica o teòrica a l'hora de començar, sinó que les majors dificultats les trobem en les barreres de tipus psicològic i psicosocial. Doncs malgrat la simplicitat actual de crear noves formes monetàries regionals que ofereixen les noves tecnologies, a molts ens costa encara creure que aquesta possibilitat pugui ser real o fins i tot legal. No obstant això, així és. També el fet d'haver estat educats i socialitzats en escoles i organitzacions socials que primen l'obediència per sobre de la imaginació i la cooperació, dificulta sovint la creació i el manteniment de xarxes i associacions on aquestes qualitats son necessàries. S'aprèn en caminar, però alhora per caminar cal saber coses que no s'ensenyen a les escoles, com posar-se d'acord en grups sense mestres ni autoritats.

Internet i el programari desenvolupat a Sud-àfrica anomenat CES, *Community Exchange System*, així com altres plataformes semblants, fan possible que en poques hores qualsevol regió amb unes poques persones organitzades pugui crear una nova xarxa d'intercanvis amb moneda pròpia. Alhora, les innovacions dutes a terme a les xarxes catalanes durant 2009 i 2010 permeten que aquesta tecnologia social es consolidi, sigui més fàcil d'iniciar, i faci, a més, un salt emergent del que fins ara era una xarxa d'intercanvis amb moneda social cap a un model global i integrat d'economia social i ecològica bioregional. De nou, de manera semblant al *software lliure*, comunitats i individus generen innovacions que altres comunitats poden replicar lliurement a les seves regions.

Explorarem en aquest text quina ha estat la història, com funciona l'ecoxarxa i quines són les característiques d'aquest salt emergent cap a un nou model d'organització econòmica ciutadana, ecològica, social i regional.

-50-

Història de l'EcoXarxa Montseny.

El gener de 2009, un grup d'unes 25 persones ens vam reunir a una masia de l'Alt Montseny per començar a traçar les línies de la creació d'una xarxa d'intercanvis amb moneda social: l'EcoSeny. Dos mesos més tard es celebrava la primera fira, i teníem impresa la moneda social i els principals materials de difusió, així com un primer blog rudimentari a Internet.

Durant 2009 vam celebrar 5 fires a dos pobles del Montseny i a Granollers; 150 usuaris s'inscrivien, i centenars participaven d'una o altra manera; un nou nucli naixia a Granollers de forma autònoma, però integrat a la xarxa; i mesos més tard, una altra xarxa amb les mateixes formes d'organització, però completament autònoma de la nostra, es creava a la veïna comarca d'Osona. En tractar-se d'una gran regió, i en haver-hi una distància considerable, així com per l'impuls i la voluntat d'autonomia del grup inicial, des d'un primer moment la nova xarxa es va plantejar com una xarxa del tot autònoma, naixent així l'*EcoXarxa Osona*. També naixia uns mesos abans de forma també autònoma la *Xarxa Eco de Tarragona*, amb uns models propis lleugerament diferents, però molt propers.

Això ha permès aprendre quins podrien ser els mètodes de creixement i rèplica de la proposta, tant pel que fa a un sub nucli d'una mateixa xarxa, com en la rèplica integral autònoma del model a una nova regió. El 2010 arrencava l'EcoXarxa Barcelona, Girona, Garraf i Penedès.

Finalment, les ecoxarxes es potencien des del 2010 amb la creació de la *Cooperativa Integral Catalana*, impulsada pel reconegut activista Enric Duran i el Col·lectiu *Podem*, que també usa una moneda social interna, l'*EcoCoop*, amb una equivalència 1 a 1 amb totes les monedes regionals, i que serveix de moneda social pont.

Actualment al Montseny som uns 220 usuaris, però som més de 1000 a nivell de tot Catalunya, en propostes agermanades i enxarxades, que és com cal comptar els usuaris, ja que en ser una xarxa de xarxes, creix i es consolida en base a la suma d'experiències locals alhora autònomes i enxarxades.

Funcionament de l'EcoXarxa

El funcionament de l'EcoXarxa es basa en unes poques estructures simples però fonamentals: les assemblees, la coordinació, els grups de treball, les fires i les eines d'intercanvi i de comunicació virtual.

Les assemblees

Les assemblees han constituït generalment un eix fonamental d'aquest tipus d'iniciatives i de moltes associacions semblants. És on recau la sobirania de la xarxa i el lloc on es prenen les decisions centrals. Qualsevol iniciativa que tingui una certa rellevància ha de ser presentada i aprovada en assemblea.

-51-

No obstant això, tot i que ens recorden als mètodes més democràtics de gestió al segle XX, actualment els mitjans virtuals generen noves possibilitats que a vegades poden comptar amb més legitimitat. Doncs generalment venen a les assemblees (especialment un cop que l'estructura ja comença a caminar sola), els usuaris més compromesos amb la proposta. I aquests són a vegades només un 10% dels usuaris totals de la xarxa. En canvi les eines virtuals, encara que és cert que no tots les usen, permeten que els debats puguin ser vistos per moltes més persones. I entre aquestes, les que hi tenen qualsevol cosa a aportar en un o un altre tema específic, poden pronunciar-se lliurement.

Nosaltres ara usem tots dos mètodes: tenim les assemblees físiques bimensuals com a espai definitiu de presa de decisions que es presenten abans a través dels mitjans virtuals, sabent així tots els usuaris que si volen aportar o dir alguna cosa en una o una altra qüestió, haurien d'assistir a l'assemblea si més no el dia en què aquesta qüestió es decideix.

La coordinació i els grups de treball

Un grup d'unes tres a deu persones forma el que en diem la **Coordinació**. S'ocupa de supervisar i dur a terme tasques que visin per la integritat del conjunt de la proposta. Són càrrecs rotatius de sis mesos o un any, encara que moltes vegades alguns lideratges personals duren més temps, la majoria de les vegades no perquè ells així ho desitgin, sinó per que no hi ha altres alternatives, persones amb l'impuls o la legitimitat col·lectiva per reemplaçar-los. O simplement perquè s'ha generat un lideratge, orgànic i democràtic, però molt fort entorn d'unes poques persones. No és greu que alguns es puguin mantenir durant anys en aquests càrrecs; el que és més greu és que mai no hi hagi cares noves en aquests espais centrals d'organització. La coordinació no decideix, sinó que administra les decisions preses en assemblea i en alguns casos pot prendre autònomament decisions menors.

Grups de Treball

Els **Grups de Treball** (Gt's) serveixen per a organitzar les tasques específiques que cal fer en cada moment o bé de manera regular. El formen entre 2 i 5 persones, i hi ha un *focalitzador* que s'encarrega de garantir que les tasques que cal fer estiguin fetes correctament en el seu conjunt, i de posar-les en comú amb la Coordinació i la resta de Gt's. Els focalitzadors també comuniquen a les assemblees el que estan fent, els reptes i els projectes de cada Gt. Al Montseny tenim Gt's de Fires, Gt de la Central de Compres, d'eines virtuals, de la moneda, de les relacions interxarxes, de les comunicacions amb mitjans, etc, i han anat canviant en funció de les necessitats de cada moment.

Les fires

Les fires són un important espai de trobada i d'impuls de les xarxes. D'una banda permet veure'ns les cares, retrobar-se, saber uns dels altres, així com dels serveis i productes que s'ofereixen a la xarxa. Permeten també guanyar confiança a l'hora d'accedir a béns i serveis a través del CES. Per exemple, si algú cuida nens o ofereix classes de ioga, en veure'l físicament a la fira podrem tenir més confiança a l'hora de demanar els seus serveis.

D'altra banda, les fires aconsegueixen un altre paper molt important: és sens dubte la principal eina de difusió de tota xarxa cap a l'exterior. Més enllà de les fires, les xarxes són una organització immaterial que s'articula a través d'assemblees –a les quals hi van un baix percentatge dels usuaris ja inscrits–, les eines virtuals de comunicació i intercanvis –que només poden conèixer aquells que ja estan inscrits i les usen, o aquells que pregunten sobre la xarxa i com integrar-se–; i els intercanvis que fan els usuaris entre ells –que només pot ser vist pels propis implicats. Les fires en canvi, són espais i activitats molt vistoses als pobles o barris on es fan, que permeten que molts vianants coneguin la proposta. És on més noves inscripcions acostuma a haver-hi, i on més *visitants* fan el canvi d'un euro a un *ecoseny*, que permet el funcionament de la Central de Compres, com s'explica més endavant.

En el model de les *ecoxarxes* catalanes, els espais de la Central de Compres o els *punts de trobada* també són espais en què els usuaris i els visitants poden trobar-se i conèixer-se, però sempre és en grups més reduïts. En canvi a la fira centenars d'usuaris i visitants coneixen i poden veure d'aprop en què consisteix una xarxa d'intercanvi; en què consisteixen aquestes noves formes de relacions socials entre els veïns, i quins són els productes i serveis que poden obtenir-se a la xarxa.

A moltes xarxes d'intercanvi tradicionals, les fires són la única activitat que es duu a terme. Moltes d'elles treballen només el bescanvi directe, sense moneda social; són grans espais festius en què, per unes hores, es deixen de banda les formes de pensament econòmiques individualistes i consumistes; però no representen, en no ser una xarxa permanent més enllà de les fires, un repte al model hegemònic, ni una alternativa econòmica completa i eficaç.

Altres xarxes, en canvi, tenen diverses eines d'intercanvi virtual i físiques, tendes, comerços i productors que accepten moneda social, de vegades fins i tot administracions públiques locals integrades al sistema, però en canvi no fan fires. Això depèn molt del carisma i el caràcter de les relacions socials en cada regió i col·lectiu. Mentre que per a alguns, les fires són una activitat evident i natural, en d'altres, el fet de sortir al carrer i celebrar i intercanviar públicament pot resultar massa vistós o “popular”.

El CES

Com ja hem mencionat, el CES és un software desenvolupat per una xarxa d'intercanvi sud africana de Cape Town. Van desenvolupar-lo per facilitar la comptabilitat i la organització pròpia d'un model de xarxes tipus LETS, però van permetre que qualsevol altra xarxa al mon la pogués usar. Actualment ja hi ha diversos softwares semblants, com Kronos, CCLite o Intercanvis.cat, que tenen l'avantatge d'haver estat desenvolupades en software lliure. Tot així, les xarxes catalanes de moment usem el CES, que és clar i molt eficient, i que és usat per 200 xarxes al mon; facilita i millora enormement les tasques necessàries per poder crear i gestionar una xarxa d'intercanvi regional amb una moneda pròpia.

Al CES, qualsevol persona s'hi pot inscriure gratuïtament, en el cas català, dintre de qualsevol de les 7 ecoxarxes que ja existeixen al territori, i començar a fer intercanvis. Només cal anotar tres ofertes per poder-se inscriure, i ja es pot veure el que ofereixen amb moneda social els usuaris de totes les xarxes catalanes; o bé restringir la cerca a l'EcoXarxa pròpia on s'estigui, a les més properes, o ampliar la cerca a nivell de l'estat espanyol o del mon.

S'hi poden veure les ofertes i demandes, els comptes de tots els usuaris de la xarxa pròpia, les estadístiques del sistema, i fins i tot permet registrar els intercanvis a través del telèfon mòbil! Podeu accedir-hi a través d'ecoxarxes.cat.

A més del CES, tota xarxa té unes altres eines virtuals centrals per a la comunicació, principalment interna, però també externa. La primera i més important en començar és una llista de coreu, que permet tenir una bona comunicació interna entre els interessats. També és important una web o blog propis, més enfocat a donar-se a conèixer cap enfora. I més recentment s'ha creat una nova plataforma de webs socials, que son com un *facebook* alternatiu, al que també teniu accés a través d'ecoxarxes.cat. Aquestes webs socials tenen espais per a fòrums, debats, grups, Gt's, organització de tasques, calendaris, elaboració conjunta de documents, etc.

La Central de Compres Col·lectives

L'any 2009 també vam crear des de l'EcoXarxa Montseny un nou concepte, el de la Central de Compres Col·lectives (CCC), que ja ha estat replicada a altres xarxes.

El seu funcionament és senzill: a les fires poden participar no només els usuaris (també anomenats a les xarxes argentines *prosumidors*, doncs són aquells que produeixen i consumeixen alhora, un fet inherent a tota xarxa d'intercanvis), sinó que també admetem les visites de persones que venen a la fira però no tenen intenció d'inscriure's com a usuaris regulars, o no han aportat res a la fira per a intercanviar i guanyar així *ecosenys* amb els que adquirir altres béns o serveis.

Aquests “visitants” poden fer un canvi d'euros a *ecosenys*, en una relació de canvi d'1 a 1. Així ells poden disposar d'ecosenys per adquirir productes, ja que l'única prohibició és la d'usar euros dins del recinte de la fira; i la xarxa disposa d'euros d'una manera col·lectiva a canvi dels productes que ofereix a tercers, amics i visitants. La fira esdevé així, entre tantes altres coses, un aparador col·lectiu de l'economia social i ecològica local. I qui organitza aquest aparador no és ni una empresa ni una cooperativa, sinó una forma d'economia col·lectivitzada i en xarxa.

Aquests euros es destinen, (mitjançant l'associació de la xarxa, constituïda legalment), a la compra conjunta d'aliments bàsics que encara no poden trobar-se a través de la xarxa, d'una manera semblant a com ho fa una Cooperativa de Consum. Però aquestes compres a productors que encara no admeten moneda social, (o que ho fan en percentatges molt escassos del 10 o el 20%), són distribuïdes després en *ecosenys* a tothom qui en tingui, a les fires i també en alguns espais permanents integrats a la xarxa.

Els *visitants* a les fires i els *consumidors* de la xarxa poden veure com un kg de sucre integral, per exemple, val 3 euros o 2 ecosenys, i es pregunta com pot aconseguir EcoSenys; la resposta és simple: o bé fent-se *usuari* o *prosumidor* i produir béns i serveis que siguin adquirits per altres usuaris; o bé canviant euros a EcoSenys. Quan més per fora s'esta de la proposta, més es financia amb moneda externa. Quan més s'hi participa, més es poden aconseguir béns i serveis que altrament es pagarien amb euros, a canvi de fer elaboracions i serveis no alienants. La capacitat d'organització ciutadana és per tant directament proporcional al grau d'alliberament dels mecanismes de l'economia oficial. Igual De la mateixa manera que ho podem veure en les Cooperatives de Consum o altres associacions i xarxes semblants.

A les fires de finals del 2009 vam començar a activar la CCC, amb una taula específica a les fires, organitzada per la Coordinació –i després pel Grup de Treball de la CCC– on es reparteixen productes com sucre, arròs, cafè o verdures fresques amb EcoSenys. Posant de moment un límit a la quantitat de kg que pot agafar cada usuari.

D'aquesta manera, la CCC, a més de permetre que la xarxa englobi un ventall més ampli d'ofertes i pugui introduir elements bàsics que encara no es poden aconseguir dels usuaris, hi introdueix productes que resolen d'una manera efectiva les economies familiars. Això estimula molts usuaris a produir més i millors béns i serveis per tal d'adquirir EcoSenys, ja que poden veure com aquests serveixen d'una manera efectiva per resoldre parcialment les despeses familiars, a diferència de moltes altres xarxes d'intercanvi on només es troben robes de segona ma, llibres llegits, artesanies, teràpies naturals, pastissos, etc. A les EcoXarxes hi trobem tot això, però també béns bàsics d'alimentació.

La CCC s'ha anat creant i consolidant al llarg de 2010 gradualment, amb encara pocs productes i espais permanents de distribució, però amb una sostenibilitat provada de la iniciativa. A cada fira ingresseu una mica més del que hem gastat els mesos anteriors en les compres amb euros de la Central; i cada cop son més es productors disposats a acceptar percentatges més elevats en moneda social, ja que tenen més opcions per gastar-la.

Actualment s'esta creant una Coordinadora de CCC de Catalunya, per tal de fer mes eficient aquest procés per a les 7 ecoxarxes, les Cooperatives de Consum, i la Cooperativa Integral Catalana.

Reflexions al voltant de les noves economies lliures

Algunes de les aportacions més rellevants de les monedes socials no es refereixen tant amb el que ara i aquí permeten obtenir materialment, sinó amb una llarga serie de qüestions intangibles, que son de gran importància. Les xarxes actuen positivament en molts altres camps immaterials però tant o més determinants com la realització personal, doncs molta gent descobreix nous talents amb els que pot intercanviar productes i serveis; l'autoestima local, la sobirania alimentària, el millor ús dels recursos locals disponibles, la pedagogia de cooperació i ajuda mútua, i un llarg etcètera que apareix quan es crea una escala econòmica humana que complementa l'escala monetària industrial de l'euro. Qüestions com la revalorització personal i regional, el fet que les persones vegin que no només alienant-se i empobrint la seva ètica personal poden obtenir guanys, sinó també realitzant-se, fent allò que els agrada fer (que generalment saben fer millor que ningú), cooperant, sent amables i ajudant.

Però potser el més rellevant és que permeten entendre que el discurs sobre què és el diner avui és molt limitat i pobre, i que existeixen moltes altres possibles maneres d'organitzar un element tant fonamental a les nostres vides com és el diner, l'àtom o partícula fonamental de les nostres societats; i que, per tant, en ser redefinit, permet imaginar canvis globals i estructurals de com imaginem les nostres societats i els seus límits.

Nosaltres no tenim potser encara les respostes ni els models definitius, però si, sens dubte, les preguntes. Preguntes ja ben formulades i amb alguns petits primers passos en les respostes. Preguntes que no es fan ni tan sols la immensa majora dels economistes, desconixedors de teòrics del diner centrals com Silvio Gessel, que deia que l'interès positiu fa que tinguem un diner irracional, que portaria les societats a on som ara: un 97% d'economia financera, molt més rentable que el 3% d'economia real.

Una economia ecològica, solidària i de proximitat

Les EcoXarxes, a més de generar aquests canvis i qüestionaments tan radicals i profunds en l'àmbit monetari, actuen també en el camp de la distribució agroalimentària, promovent circuits de proximitat i un enfortiment del comerç i la producció local, ja que en poder-se adquirir amb una moneda més accessible, es prefereix als productes i comerços d'escala industrial i internacional que no accepten la moneda regional.

Monedes com l'EcoSeny generen, a més, un espai monetari i econòmic, ecològic, social i proper. Promouen els circuits econòmics de proximitat, el reciclatge i la reutilització, la relocalització econòmica, l'aprofitament major dels recursos, etc. Es crea un nou esglaó econòmic més humà, que complementa l'escala industrial de l'euro.

És també un entorn monetari molt favorable a la producció ecològica, a una “economia verda”, i als comerços i productors de proximitat. A més d'enfortir el comerç i el productor local en crear un “corralito” econòmic (ahora obert i complementari a l'economia oficial global), ajuden les produccions ecològiques, que en un mercat industrial i eco-il·lògic –com caldria esperar– no son competitives en relació als productes industrials i eco-il·lògics, que juguen en un medi homòleg que resulta advers i hostil als ecològics. Això es reflecteix en preus que doblen els seus homòlegs industrials, i també en el nivell de rentes dels consumidors que voldrien accedir a ells, però no poden. Es calcula que el nivell de rendes promig del consumidor ecològic a Espanya és de 22 mil €/any, mentre que els joves *mileuristes*, amb una predisposició ecològica molt gran, i que ara tenen fills a qui volen oferir una alimentació segura i saludable, és de la meitat. Això explica entre aquest sector social el creixement de les Cooperatives de Consum i l'interès per les ecoxarxes. Tota la indústria ecològica, a excepció de les cooperatives de consum i d'algunes primeres xarxes de distribució agroecològica a Catalunya treballen en una estructura comercial i monetària capitalista i eco il·lògica.

Només un entorn econòmic, social i monetari també ecològic pot permetre la consolidació de la producció ecològica. I això es el que efectivament succeeix amb aquestes construccions: cooperatives de consum, AMAP's⁶ o xarxes d'intercanvi regionals: es reforça el comerç i la producció local i ecològica, i es crea de manera natural una barrera a l'entrada de productes de les grans transnacionals. Mai trobarem, amb plena certesa, un producte industrial en cap d'aquestes organitzacions de consumidors responsables. Per tant, participar en aquests mercats ofereix als productors locals i ecològics una protecció contra l'avenç implacable de les corporacions de l'agroindústria i les grans superfícies, que destrueixen les petites explotacions familiars i el comerç de proximitat a un ritme creixent.

Aquestes xarxes, per tant –a l'igual que les cooperatives de consum i les AMAP–, actuen no només en un terreny monetari i de l'economia solidària, sinó també, i de manera central, en l'àmbit de la sobirania alimentària i l'estímul de l'economia local. Per tant, la rellevància de la nostra organització no només té a veure amb aspectes monetaris i de la vida associativa local, sinó que també entra com un bri d'esperança en les formes de distribució agroalimentària.

I això el 2010 és poc menys que una obligació per als sociòlegs i economistes, i per als ciutadans compromesos socialment, ja que 2009 va ser l'any que va mostrar davant de tots la gran irracionalitat del present model econòmic hegemònic: fou alhora any rècord de producció d'aliments al món; any rècord de la gana al món... i any rècord de guanys de les indústries agroalimentàries! Mentre que el planeta pot alimentar a 12 mil milions de persones, i en som 7 mil actualment, 1.200 passen fam; el 2009 vam passar dels 800 milions estructurals d'humans que passen fam al món de diverses dècades a 1200; és a dir un creixement del 50%. Alhora desenes de milions moren al nord de malalties relacionades amb la sobrealimentació o la mala qualitat de l'alimentació.

A tot això se suma una altra gran irracionalitat que també diu molt dels nostres models econòmics, socials i monetaris: mai, durant dècades, s'han aconseguit trobar els 30.000 milions de dòlars necessaris per solucionar el problema de la fam al món; en canvi en pocs mesos hem trobat 800 bilions de dòlars per salvar bancs.

Per tot això, l'Eco Xarxa Montseny i les altre eco xarxes nascudes a Catalunya durant 2009 i 2010 ja no són experiències folclòriques, minoritàries i sense potencial de creixement més enllà de reduïts espais ideològics i locals, que poden aparèixer en espais socials i d'oci a les notícies, sinó models d'economia regional viables i reals; basats en la proximitat, l'ecologia, la cooperació i la imaginació, que estan destinats a créixer i consolidar-se.

Nous paradigmes

Com hem vist, les xarxes no són un nou invent; però era una tecnologia social molt més difícil de fer entendre en temps de vaques grasses. Felicitment la crisi actual ens obliga a parar i repensar; ha acabat el temps de galopar al màxim sense saber cap a on, com deia un conte xinès, “cap a on vas tan ràpid?, li preguntà algú al genet. No ho se, pregunta-li al cavall”. És certament, *la bona crisi*, ja que malgrat els patiments econòmics que podrà portar a moltes famílies, és un regal pel que fa als canvis necessaris de tipus ecològic i social que tant necessiten les nostres societats. En temps de bonança impera el negoci ràpid i la frivolitat, incompatibles amb la reflexió, els bons anàlisis i la reacció contra models, indústries i formes de consum insostenibles per ajustar-los o canviar-los. Temps de crisi com bé diu l'arrel etimològica, és temps d'oportunitat per a fer els canvis que cal fer perquè la nostra civilització sobrevisqui més enllà de dos segles; o per començar el mil·lenni amb esperances d'acabar-lo...

Els nous paradigmes ja són aquí entre nosaltres, i també moltes de les noves estructures i formes d'organització socials que hauran de reemplaçar les que coneguérem fins el segle XX: però infelicitment el poder mediàtic, cultural, educatiu, tecnològic i del capital estan encara en mans de sectors que temen el progrés i els canvis tecnològics i socials inherents. Felicitment, però, els mitjans de que disposen són cada vegada més ineficients a l'hora de parar el canvi que s'aproxima; com Microsoft ho és davant del software lliure; la SGAE davant les dinàmiques de compartir arxius; o Monsanto davant de practiques agroecològiques, permaculturals o d'agricultura tradicional, que descentralitzen la sobirania alimentària i resulten impermeables a la seva introducció del cicle de dependència de pesticides, llavors transgèniques o adobs químics. O com és també incapaç el banc d'Espanya o el Banc Central Europeu de parar legalment una experiència com la de l'ecoxarxa.

Tot i jugar en un mateix terreny, ho fan des de posats i lògiques organitzacionals tan diferents, que ni tan sols les lleis ni les tàctiques de repressió clàssiques, que també pertanyen a paradigmes d'organització antics, ja no són aplicables a aquestes noves organitzacions. I pitjor encara, també la mateixa estructura d'aquestes noves organitzacions trencadores però alhora pacífiques, fan que mai es puguin parar, i que no faci sentit fer-ho. Més val, als poders i a les corporacions, escoltar bé i aprendre com es poden fer d'una manera diferent les coses. Fins i tot els negocis, com ho ha demostrat Linux, i alguns sectors de la indústria musical i editorial, sense haver d'enfrontar-se i lluitar contra els canvis tecnològics i els avenços socials.

Observem ja avui un important canvi de paradigmes que trobem en un seguit d'àmbits des de noves dinàmiques organitzacionals a les empreses, fins a dinàmiques socials com el compartir arxius a la xarxa, que dibuixen ja uns models socials del tot diferents als que coneixíem fins el segle XX. Tot i així, les estructures socials, culturals, mediàtiques i econòmiques segueixen ancorades en vells padrons i paradigmes controlats per la reacció conservadora, que posseeixen el control dels mitjans de socialització: educació, mitjans de comunicació, determinació de les línies macroeconòmiques, etc.

⁶ Associacions per al Manteniment de l'Agricultura Pagesa. Un grup de consumidors compra per avançat parts (*shares* o participacions) de la producció d'una única granja.

Per això, un cop vist que els poders públics ajuden més a la reacció conservadora que a l'obertura progressista cap a nous models d'organització social a que empeny inevitablement la tecnologia i els temps històrics, el que cal és que la ciutadania elabori noves propostes en aquests camps econòmics, organitzatius i socials. I això es el que estem fent; no és temps de demanar, sinó de fer; no és temps d'obeir, sinó d'imaginar. I si és necessari èticament, d'enfrontar injustícies i models obsolets amb desobediència civil pacífica.

No son models definitius, però si uns primers esborranys de com haurien i podrien ser les economies mes humanes del futur. L'alternativa, la victòria –una altra vegada– de la reacció conservadora i el fre al progrés i a la creativitat social, és bastant fosca i desesperançadora. És de fet espantós, per més que superem l'actual crisi. És un mon inhabitable, ple de guerres, desigualtats creixents i desgast del planeta fins arribar al punt de no retorn, en que tindrem els dies comptats com a espècie al planeta. Potser progrés i reacció s'han de combinar com el dia i la nit o l'estiu i l'hivern. Però portem massa segles ja mantenint estructures caduques, i observant com sempre la reacció se'n surt amb guerres i traïcions, i moldeja les nostres societats. És hora d'avançar per consolidar i mantenir més endavant els nous models construïts; 2010 no és temps, sens dubte, de quedar-se de braços creuats ni de mantenir estructures ja clarament caduques i inservibles, fins i tot per a fer negocis capitalistes, com bé mostra *Google* amb els seus models innovadors de gestió.

Ens pregunten sovint si som antistema. No necessàriament. Nosaltres el que som és sistèmics; entenent el sistema com la nostra casa, la Terra, *l'oikos*, d'on prové el concepte d'eco que serveix tant a eco-nòmia com a eco-logia; l'estudi i la gestió d'oikos, el planeta. Aquestes propostes són ecològiques, concilien l'eco-nòmia amb l'eco-logia, el que és de fet bastant lògic, doncs un divorci entre aquests dos termes és inconcebible, quan ens parem uns segons a analitzar l'etimologia de les paraules "nomos: regles, administració"; "logos": enteniment, lògica. eco: del grec *oikos*, casa. És inconcebible i irracional, fins i tot senzillament estúpid, que la manera d'administrar la nostra casa no tingui res a veure amb la manera d'entendre la nostra casa. Una i una altra cosa haurien de ser dos moments diferents de la mateixa activitat. Estranyament això només ocorre entre col·lectius alternatius i encara minoritaris de l'ecologia, el *decreixement* i l'economia social, quan hauria de ser una qüestió de normatives d'obligat compliment...i de sentit comú.

Qui no és sistèmic, és l'actual sistema neolliberal; és antisistèmic, va contra els sistemes de la vida al planeta; es eco il·lògic, trenca, desobeeix, fa cas omís dels cicles, els ritmes, els equilibris i les harmonies naturals. És un sistema anti sistèmic en el sentit ampli del mot. I davant d'això nosaltres som sistèmics. Som potser antistema d'un sistema antisistèmic, i per tant sistèmics. Són propostes radicals, perquè van a l'arrel del problema, no perquè llencin pedres o construeixin barricades (més enllà del nivell simbòlic i monetari).

Actualment, a mesura que l'actual sistema financer i comercial internacional s'esquerda per les seves pròpies contradiccions internes, afegint a la llarga sèrie d'inconsistències històriques, sempre denunciades des dels sectors progressistes i ecologistes, un augment desgavellat de la pobresa i la gana en un món que és de fet cada vegada més ric tecnològica i materialment, fa que encara siguin molt més escoltades aquestes formes alternatives de construir altres mons possibles.

Creix igualment la disposició de productors i comerciants a fer ús de qualsevol iniciativa que els permeti disposar de liquidesa, una vegada que les seves riqueses reals no han disminuït però si l'accés a l'euro i el ritme d'intercanvis en l'economia global. Creix també la disposició dels usuaris a pensar d'una manera alternativa l'economia, i a impulsar, interessar-se i reforçar tota classe de propostes que pugui oferir la possibilitat d'accedir a béns bàsics. Creix tant la necessitat per part de moltes famílies, com l'interès d'altres, potser no tan necessitades econòmicament, però sí enfadades o desil·lusionades amb les actuals tendències econòmiques hegemòniques, i inquietes i disposades a participar en la construcció de noves estructures per a les generacions que arriben; en uns temps en què, per primera vegada, les generacions següents viuran pitjor que les anteriors. Com és això possible en un mon globalment molt més ric? On ha anat a para tota la plus value generada pels avenços tecnològics les darreres dècades?

Sovint ens pregunten quin tipus de persones han impulsat la proposta, i és difícil contestar, perquè som un col·lectiu molt divers i heterogeni; en edats, en professions, en provinències socials i en inquietuds. El que ens uneix potser és una sola cosa: que som persones més fidels i disposades a treballar per com haurien de ser les coses que a com són avui les coses; que hem volgut crear i imaginar noves formes econòmiques més humanes i democràtiques, a deixar de ser humans per encaixar en l'economia que avui existeix.

Gent que hem volgut pintar de colors l'economia, perquè era massa grisa; convertir-la en un joc agradable de sumes infinites i cooperació enlloc d'obligacions pesades, competició i guanys d'uns per pèrdues d'altres; gent que ha volgut reprendre l'esperit dels anys 60 per treballar en terrenys que aleshores es van considerar impropis i de menor categoria que l'art o l'experiència sensorial, i efectivament així és quan economia es sinònim únicament de fer calers, deixant *cancha libre* a la dreta cultural, economia i política, que va prendre aquests camps per a portar-nos on som avui dia, a pocs anys d'un col·lapse social i planetari sense precedents. Si haguéssim après més de la *revolució de les flors*, enlloc de ser frivoltitzada i ridiculitzada en les dècades de l'auge neolliberal i industrialista, probablement no viuríem avui en un mon ferit de mort que deixem als nostres fills un cop saquejat; serem recordats, sens dubte, com les generacions més irresponsables i egoistes que hagin trepitjat mai el planeta.

7. Nova web de l'EcoXarxa Montseny. Gener 2011

Benvingut/da a l'EcoXarxa Montseny!

L'EcoXarxa és una associació de veïns/es de la regió del Montseny que complementem les activitats econòmiques normals amb un nou nivell econòmic més humà, proper i ecològic, gràcies a la creació d'una moneda social, ciutadana i de proximitat: l'**EcoSeny**.

L'EcoSeny funciona amb **bitllets de paper** i en **format virtual**, i permet organitzar una xarxa d'intercanvis multirecíprocs sense necessitat d'utilitzar els euros ni limitar-nos al troc directe. És molt diferent del diner oficial: **no té interessos, s'emet de manera descentralitzada** per la comunitat en cada nou intercanvi; **no és escàs**, sinó que n'hi ha tant com riquesa real hi ha a la regió i genera cadascú; no és opaca, sinó **transparent**; no és competitiva sinó **cooperativa**; no substitueix les donacions o el troc directe, sinó l'ús d'euros.

Molts nous serveis, coneixements i produccions que no entraven a l'escala industrial de l'Euro floreixen a la regió; es redescobreixen recursos locals, i talents personals adormits o oblidats. També ens permet obtenir béns bàsics d'alimentació, i serveis que altrament hauríem de pagar en euros –i per tant, estalviar-los per poder-los destinar a despeses que encara no podem resoldre amb EcoSenys.

Fem servir el **CES**, un software gratuït desenvolupat per una xarxa d'intercanvi de Sud-Àfrica, que ens permet fer intercanvis d'una manera fàcil, còmode, descentralitzada i transparent. Tota transacció queda registrada i tots podem veure els comptes de tots; aquesta **transparència** ajuda a prevenir possibles abusos del sistema i fa que sigui una economia lliure, democràtica i ciutadana. Tots comencem amb 0 EcoSenys, i se'n guanyen o bé en **oferir** algun bé o servei a les Fires o a través del CES; o bé en **canviar** Euros per EcoSenys a les Fires i als espais de la xarxa, en una equivalència Euros/EcoSenys d'1 a 1.

Pots registrar-te gratuïtament al CES al menú lateral de la pàgina, des d'on hi podràs accedir els propers cops. Podràs veure totes les ofertes i demandes de l'EcoXarxa Montseny i també de la resta d'EcoXarxes catalanes i del món (172 xarxes a 32 països) i dels productors associats a la Cooperativa Integral Catalana.

Trobaràs molts béns i serveis que et podran ser útils –i permetre't estalviar Euros–, alhora que participes de la construcció de nous models més humans i ecològics d'economia. I veient les **demandes**, i activant la imaginació, veuràs com és molt més fàcil aconseguir EcoSenys que Euros, oferint qualsevol bé o servei al CES o a les Fires. Coses que t'agrada fer, com pintar, cuinar, cuidar nens o gent gran, oferir productes del teu hort, fer una classe de Ioga o una sessió de Reiki, passejar un gos o cuidar d'un gat o unes plantes, transportar algú al tren, podar els arbres, etc. Si son serveis professionals (p.ex. un mecànic), pots rebre fins a un 50% en Euros; i si ets un productor agroecològic fins a un 80%.

Celebrem Fires cada dos o tres mesos a diversos pobles i ciutats de la regió, fins ara a La Costa del Montseny, Granollers, Viladrau i La Garriga, així com fires conjuntes amb altres EcoXarxes d'Osona, Barcelona o Girona.

Totes les monedes socials catalanes: l'EcoSeny del Montseny i Osona, l'Eco de Tarragona i de Barcelona, l'EcoGir de Girona i l'EcoCoop de la CIC, així com les xarxes que ara comencen (EcoXarxa Penedès, Garraf, Pallars o Vallès), tenen una equivalència 1 a 1 entre elles i amb l'Euro. I per tant els intercanvis entre usuaris de diferents xarxes es poden fer automàticament amb el CES, emprant les monedes locals de cada lloc. Després de només dos anys d'existència de l'EcoXarxa del Montseny, ja som una xarxa d'ecoxarxes enxarxades a Catalunya amb monedes locals ciutadanes!

Pots adquirir productes d'alimentació gràcies a la Central de Compres Col·lectiva (CCC) que vam iniciar el 2009 i que s'ha ampliat molt amb la CCC de l'EcoXarxa Barcelona i de la Coop Integral Catalana (CIC), i l'Eco Botiga de Gràcia. La majoria han estat comprats col·lectivament amb els Euros ingressats pels consumidors de l'EcoXarxa i els visitants a les Fires, que fan el canvi d'Euros a EcoSenys. Pots aconseguir aquests productes a les Fires i als espais permanents de la CCC en diversos indrets de la bioregió, com *el Racó Ecològic* de Granollers.

A través de la Cooperativa Integral Catalana organitzem projectes de producció i treball cooperatiu, que mantenen una estreta relació amb les ecoxarxes regionals. A més dels intercanvis econòmics, l'EcoXarxa també du a terme moltes altres activitats socials, culturals i lúdiques, com els espais de trobada, o tallers, seminaris, excursions, cursos en l'àrea de l'ecologia, la salut holística i el creixement personal, la infància i la pedagogia, les noves tecnologies, l'art, l'artesanía i la cultura, l'agricultura o la xarxa d'Internet lliure.

L'EcoXarxa ens permet crear un nou nivell d'activitats socials i econòmiques més proper, en base a formes autogestionàries, ciutadanes, lliures, ecològiques i assentades en la solidaritat i els mètodes de presa de decisió del cercle i el consens. Ens basem en les moltes experiències dutes a terme al món, que ens ensenyen com construir models d'economia més propers, a una escala humana i bioregional, que complementen l'economia oficial.

Tothom està convidat a unir-se a l'EcoXarxa, només cal adherir a la Carta de Principis i participar de forma activa, responsable, ètica, honesta i col·laborativa. Creiem que la xarxa no és una utopia, sinó el camí cap a la utopia; un camí d'aprenentatge i pedagogia social necessari per caminar cap a ella, i que ens ajuda a sortir de patrons de vida alienants i aïllats del model industrial neolliberal, creant formes de vida més plenes, comunitàries, sostenibles i cooperatives! Comptem amb tu!

Com pots participar? Si vius molt lluny de la bioregió del Montseny (que entenem en sentit ampli al parc natural i als seus voltants), pots trobar a www.ecoxarxes.cat altres xarxes més properes. Però si no n'hi ha cap aprop d'on vius, pots inscriure't a la del Montseny encara que visquis lluny, i des d'aquí interactuar amb la resta d'ecoxarxes. També pots participar des del CES de la Cooperativa Integral Catalana i usar els EcoCoops.

A més de participar a l'EcoXarxa com a usuari o prosumidor (és a dir productor i consumidor alhora), ho pots fer com a consumidor (fent canvis d'Euros a EcoSenys –si tens més euros que temps), i com a productor, oferint productes, en aquest moment, amb un mínim de 20% en EcoSenys i la resta en Euros.

Tothom té cabuda a l'EcoXarxa amb diferents maneres de participació i diferents percentatges Euros/EcoSenys: usuaris, coordinadors i focalitzadors de Gt's, productors, visitants, consumidors, professionals, comerços, bars i restaurants locals, ateneus i associacions, cooperatives de consum, etc.